

SKUPŠTINA CRNE GORE
PARLAMENTARNA BUDŽETSKA KANCELARIJA

PRIKAZ
PREDLOGA ZAKONA O
BUDŽETU
CRNE GORE
ZA 2022. GODINU

Broj: 23/2021

Klas. br: 00-52-8/21-

Datum: decembar 2021. godine

Pripremila: Parlamentarna budžetska kancelarija

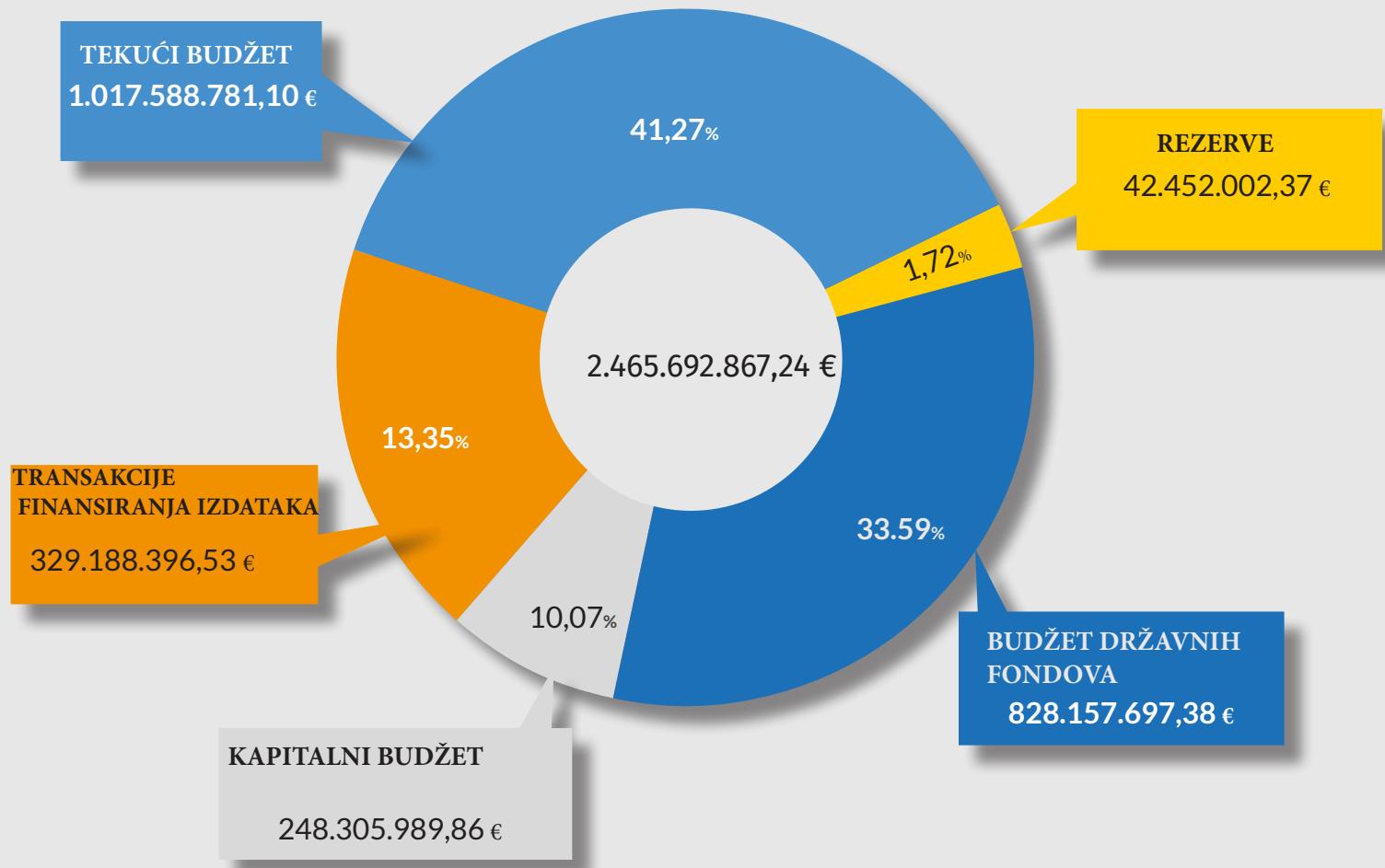
* Parlamentarna budžetska kancelarija Skupštine Crne Gore, prilikom izrade istraživačkih radova, koristi se javno dostupnim podacima i podacima iz baza ograničenog pristupa, strogo vodeći računa o kredibilnosti izvora. Kancelarija ulaže sve razumne napore da informacije sadržane u istraživačkom radu budu tačne i potpune, ali ne snosi odgovornost za eventualnu netačnost i nepotpunost istih. Stavovi izrečeni u tekstu ne predstavljaju zvaničan stav Skupštine Crne Gore.

** Svi pojmovi upotrijebljeni u istraživačkom radu u muškom gramatičkom rodu obuhvataju muški i ženski rod lica na koja se odnose.

Budžet za 2022. godinu planiran je u iznosu od 2.465,69 mil. € što je manje za 1,06%, odnosno za 26,34 mil. € u odnosu na budžet planiran 2021. godine, kada je Zakonom o budžetu Crne Gore za 2021.godinu¹ utvrđen na iznos od 2.492,03 mil. €.

Primici i depoziti raspoređuju se na: tekući budžet, rezerve, budžet državnih fondova, kapitalni budžet i transakcije:

↗ **Tekući budžet** planiran je u iznosu 1.017,58 mil. €, čini 41,27% budžeta za 2022. godinu i veći je za 6,48% u odnosu na planirani za 2021. godinu.

↘ **Rezerve budžeta** planirane su u iznosu 42,45 mil. €, čine 1,72% budžeta i manje su za 40,39% u odnosu na plan iz 2021. godine.

↗ **Budžet državnih fondova** iznosi 828,15 mil. €, čini 33,59% budžeta i viši je za 3,50% u odnosu na plan 2021. godine.

↗ **Kapitalni budžet** planiran je u iznosu 248,30 mil. €, čini 10,07% budžeta, viši je za 15,93% u odnosu na plan 2021. godine.

↘ **Transakcije finansiranja izdataka** iznose 329,18 mil. €, čine 13,35% budžeta i niže su za 26,98% u odnosu na plan 2021. godine.

¹ Zakon o budžetu Crne Gore za 2021. godinu ("Službeni list Crne Gore", br. 070/21 od 25.06.2021)

U nastavku je prikazan trend kretanja bruto domaćeg proizvoda (BDP-a) i realnog rasta BDP-a² za period od 2015. do 2024. godine:

Realni rast BDP

KLJUČNE BROJKE

Budžet Crne Gore za 2022. godinu biće u deficitu

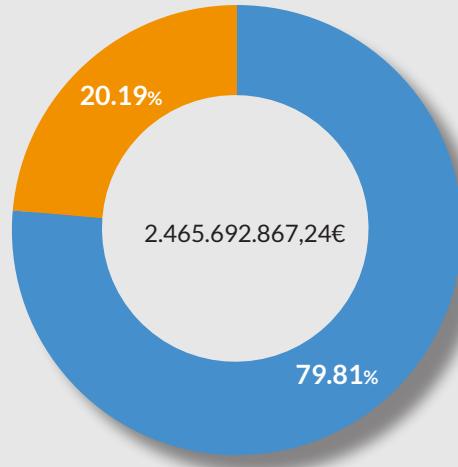
Izvorni prihodi u 2022. godini projektovani su u iznosu od 1.967,8 mil. € ili 37,1% procijenjenog BDP-a (5.306,4 mil. €) i u odnosu na planirane Zakonom o budžetu za 2021. godinu veći su za 87,6 mil. € ili 4,7 %.,

Izdaci budžeta u 2022. godini projektovani su na nivou od 2.172,9 mil. € ili 40,9% BDP-a i u odnosu na plan za 2021. godinu veći su za 5,71%,

U strukturi ukupne budžetske potrošnje, **tekuća budžetska potrošnja** projektovana je na nivou od 1.924,6 mil. € ili 36,3% BDP-a, dok je **kapitalni budžet** projektovan na nivou od 248,3 mil. €, odnosno 4,7 % BDP-a.

Shodno projektovanim nivoima prihoda i rashoda, u 2022. godini planirano je ostvarivanje **deficita budžeta** od 205,1 mil. € odnosno 3,9% BDP-a. **Primarni deficit** iznosi 112,6 mil. €.

Za potrebe **otplate duga** u 2021. godini biće opredijeljeno 292,1 mil. € ili 5,5% BDP-a, te će ukupna **nedostajuća sredstva** u 2022. godini iznositi 497,9 mil. €, ili 9,4% BDP-a

IZVORNI PRIHODI	1.967.755.977,36
FINANSIRANJE	497.936.889,88

(iznosi su utvrđeni u €)

² Nominalni iznosi bruto domaćeg proizvoda i realni rast, za period od 2015. do 2020. godine, preuzeti su sa internet stranice Uprave za statistiku, dok navedeni podaci, za period od 2021. do 2024. godine, predstavljaju projekcije Ministarstva finansija i socijalnog staranja - osnovni scenario

U narednom srednjoročnom periodu, set predloženih poreskih reformi prevashodno će omogućiti proširenje poreske baze uslijed smanjenja neformalne ekonomije, što će uz povećanje lične potrošnje domaćinstava uticati na stvaranje uslova za povećanje budžetskih prihoda i dugoročnu održivost javnih finansija.

Planirane mjere poreske politike koje će u najvećoj mjeri kompenzovati gubitak po osnovu povećanja minimalne zarade i smanjenja poreskog opterećenja dat je u nastavku.

- Povećanje akcize na duvan i duvanske proizvode**

Shodno činjenici da Crna Gora ima najveću prevalencu pušenja u regionu od 36,5% (SZO, 2017) i da već visoka prevalenca ima trend rasta ukoliko ne dođe do promjena u regulativi, od 1. januara 2022. godine planirano je ubrzavanje postojećeg akciznog kalendara specifične akcize na cigarete imajući u vidu da povećanje akciza na cigarete utiče na smanjenje njihove potrošnje, dok istovremeno doprinosi povećanju budžetskih prihoda.

Osim akciza na cigarete, biće redefinisana visina akcize na bezdimne duvanske proizvode koja bi se plaćala po kilogramu duvanske smjese, povećanje akcize na fino rezani duvan, povećanje visine akcize za drugi duvan za pušenje, uvođenje akcize na duvan za žvakanje i šmrkanje dok se u sistem oporezivanja uvode i novi duvanski proizvodi.

Fiskalni efekat: Planiranim povećanjem akcize, uvođenjem novog akciznog kalendara, kao i promjenom načina obračuna minimalne akcize doći će do povećanja prihoda budžeta po osnovu akciza i poreza na dodatu vrijednost, a ukupni godišnji fiskalni efekat procjenjuje se na nivou od **oko 10,0 mil. € u 2022. godini.**

Planiranim povećanjem akcize na bezdimne duvanske proizvode i ostale duvanske proizvode doći će do povećanja prihoda budžeta po osnovu akciza i poreza na dodatu vrijednost, a ukupni godišnji fiskalni efekat procjenjuje se na nivou od **oko 2,0 mil. € u 2022. godini.**

- Povećanje akcize na alkohol i alkoholna pića**

Redefinisanjem visine akciza, planirano je povećanje akcize na: pjenušava vina; ostala pjenušava fermentisana pića; akciza na pivo; akciza na ostala nepjenušava fermentisana pića kao i akciza na međuproizvode.

Fiskalni efekat: Planiranim povećanjem obuhvata i visine akciza doći će do povećanja prihoda budžeta po osnovu akciza i poreza na dodatu vrijednost, a ukupni godišnji fiskalni efekat procjenjuje se na nivou od **oko 2,0 mil. € u 2022. godini.**

- Povećanje akcize na gaziranu i negaziranu vodu sa dodatkom šećera ili drugih sredstava za zaslajivanje ili aromatizaciju**

Povećanje visine akciza na gazirana pića sa dodatkom šećera, proširenje obuhvata bezalkoholnih pića na koja se plaća akciza i predlaže se uvođenje akcize na negaziranu vodu, uključujući mineralnu vodu i gaziranu vodu sa dodatkom šećera ili drugih sredstava za zaslajivanje i aromatizaciju i ostala bezalkoholna pića, osim sokova od voća ili povrća

Fiskalni efekat: Planiranim proširenjem obuhvata i povećanjem visine akciza doći će do povećanja prihoda budžeta po osnovu akciza i poreza na dodatu vrijednost, a ukupni godišnji fiskalni efekat od akcize na gaziranu i negaziranu vodu sa dodatkom šećera procjenjuje se na nivou od **oko 3,5 mil. € u 2022. godini.**

- Uvođenje akcize na proizvode od šećera, kakaoa i sladoleda**

Kako je šećerna bolest jedna od najčešćih metaboličkih bolesti savremenog života, a Crna Gora je prema podacima iz registra za dijabetes koji se vodi u Institutu za javno zdravlje sa učestalošću ove bolesti sa 12%, u samom evropskom vrhu, kroz mehanizam oporezivanja proizvoda koji sadrže šećere planirano je smanjenje negativnog trenda, a planirana sredstva koja se ubiraju po ovom osnovu biće iskorišćena za unaprjeđenje zdravstvenog sistema.

Fiskalni efekat: Procijenjeni godišnji fiskalni efekat uvođenja akcize na proizvode od šećera, kakaoa i sladoleda iznosiće oko **5,0 mil. € u 2022. godini.**

- **Uvođenje akcize na proizvode od plastike za jednokratnu upotrebu**

U cilju smanjenja negativnih uticaja koje upotreba plastičnih proizvoda za jednokratnu upotrebu ima na životnu sredinu, predlaže se uvođenje akcize za ove proizvode od 1. januara 2022. godine, koja bi se plaćala u iznosu od 0,4€ po kilogramu ovih proizvoda.

- **Markiranje mineralnih ulja i njihovih derivata**

Planirano uvođenje markiranja naftnih derivata uticaće prevashodno na suzbijanje nelegalnog prometa naftnih derivata, kao i na unaprjeđenje kvaliteta derivata na tržištu. Za markiranje će se koristiti najsavremenije nano-tehnologije, a sam postupak podrazumijeva ubacivanje posebnih hemijskih elemenata u gorivo koji ne utiču na kvalitet goriva, ali omogućavaju da se utvrdi da li gorivo potiče iz legalnog prometa

Fiskalni efekat: Planiranim načinom markiranja goriva, doći će do povećanja prihoda budžeta po osnovu akciza i poreza na dodatu vrijednost, a ukupni godišnji fiskalni efekat procjenjuje se na nivou od oko 14,0 mil. € u 2022. godini.

- **Oporezovanje neprijavljenog prihoda**

Značajan efekat na rast prihoda u srednjem roku očekuje se i od oporezivanja razlike između prijavljenih prihoda i uknjižene imovine, čime se imovina koja se ne može opravdati zakonito stečenim prihodima oporezuje po visokoj stopi (80%)

Fiskalni efekat: Procijenjeni godišnji fiskalni efekat iznosi oko **20,0 mil. € u 2022. godini.**

- **Novi Zakon o reprogramu poreskog potraživanja**

Primjenom predloženog zakona stvaraju se uslovi za stimulisanje svih poreskih obveznika da uplate poresku obavezu, čime će se obezbijediti redovnost u izmirivanju prihoda, a ujedno i rasterećenje poreskih obveznika od dodatnog zaduživanja u cilju izmirivanja poreske obaveze. Takođe, usvajanjem ovog zakona dopriniće se poboljšanju naplate značajnih iznosa neizmirenih poreskih obaveza i poreske discipline poreskih obveznika s jedne strane, a povećanju budžetskih prihoda s druge strane.

Fiskalni efekat: Procijenjeni godišnji fiskalni efekat iznosi **oko 15,0 mil. €.**

- **Uvođenje progresivnog oporezivanja dobiti pravnih lica**

Izmjenama Zakona predlaže se prelazak sa proporcionalnog (stopa poreza od 9% nezavisno od iznosa oporezive dobiti) na progresivno oporezivanje dobiti pravnih lica u zavisnosti od iznosa oporezive dobiti i to po sljedećim rasponima.

Fiskalni efekat: Procijenjeni godišnji fiskalni efekat iznosi **oko 28 mil. €**, pri čemu će se povećanje budžetskih prihoda po ovom osnovu reflektovati u 2023. godini, budući da obaveza za 2022. godinu dospijeva do 31. marta 2023. godine.

- **Uvođenje poreza na podizanje gotovog novca sa poslovног računa**

Iskustvo u zemljama koje imaju problema sa isplatom zarade u gotovom novcu kao i sa zloupotrebom podizanja gotovog novca sa poslovnih računa, pokazalo je da oporezivanje podizanja gotovog novca efikasan način za destimulaciju ovakve prakse. Stopa poreza na podizanje gotovine je proporcionalna i iznosi 5% od poreske osnovice.

Fiskalni efekat: Uvođenjem novog poreskog oblika, prihodi budžeta u 2022. godini biće uvećani za **oko 5,0 mil. €.**

- Suzbijanje neformalne ekonomije i efikasnije kontrole kroz nastavak unapređenja rada inspekcijskih službi**

Uz implementaciju projekta elektronske fiskalizacije, intenziviranje inspekcijskih kontrola i ograničavanje neformalnosti na tržištu akciznih proizvoda, biće sprovedene aktivnosti kako bi se "siva ekonomija" svela na najmanju moguću mjeru, a samim tim i povećali prihodi budžeta i smanjila nelojalna konkurenca.

Fiskalni efekat: Procijenjeni fiskalni efekat u 2022. godini iznosi oko **10,0 mil. €**.

- Implementacija novog zakonskog rješenja u oblasti privređivanja igara na sreću**

Usvajanje novog Zakona ima za cilj: stvaranje kvalitetnijeg ambijenta za razvoj tržišta i privlačenje priređivača iz inostranstva; obezbjeđivanje bolje naplate prihoda od igara na sreću; kontrolisani razvoj igara na sreću, kako bi se spriječile negativne pojave koje izazivaju igre na sreću i smanjilo nelegalno priređivanje igara na sreću odnosno siva ekonomija; poboljšanje finansijske discipline i bolja zaštita interesa legalnih priređivača; omogućavanje veće zaštite maloljetnika od učestvovanja u igrama na sreću, te kvalitetnija društvena zaštita igrača i njihovih porodica; omogućavanje ravnopravnog i ujednačenog tretmana svih priređivača igara na sreću na tržištu, itd.

Fiskalni efekat: Procijenjeni godišnji fiskalni efekat iznosi oko **15,0 mil. €**.

Pored navedenog, Predlogom Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica predlaže se sljedeće:

* Dualni sistem oporezivanja dohotka, koji će prvi put biti uveden u poreski sistem Crne Gore, podrazumijeva proporcionalno i progresivno oporezivanje, u zavisnosti od izvora dohotka.

* Predlaže se uvođenje obaveze poslodavca da izvještaj o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica dostavi poreskom organu do 15. u tekućem za prethodni mjesec, uz propisivanje kaznenih odredbi za poreske obveznike koji ne poštuju zakonske obaveze.

* Predlaže se da se porez na dohodak fizičkih lica ne plaća na primanja ostvarena po osnovu naučnoistraživačke i inovacione djelatnosti u skladu sa zakonom kojim se propisuju podsticaji za razvoj istraživanja i inovacija. Pored navedenog, predlaže se da se predmetom oporezivanja nerezidenta ne smatra dohodak koji nerezident u Crnoj Gori ostvari od obavljanja posla elektronskim putem od poslodavca koji ne obavlja djelatnost u Crnoj Gori, ukoliko ostvaruje zaradu veću od tri prosječne bruto zarade ostvarene u prethodnoj godini prema podacima organa nadležnog za poslove statistike.

Porezi i doprinosi na zarade u 2022. godini planirani su u ukupnom iznosu od 625,4 mil. € ili 11,8% projektovanog BDP-a, što je za 111,4 mil. € ili 15,1% manje u odnosu na planirane za 2021. godinu. Projektovano smanjenje ove kategorije prihoda posljedica je ukidanja plaćanja doprinosa za zdravstveno osiguranje na teret zaposlenog i poslodavca, kao i uvođenja neoporezivog dijela zarade. Međutim, na drugoj strani povećanjem minimalne zarade povećava se osnova za obračun ostalih kategorija doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, dok će na povećanje prihoda po osnovu poreza na dohodak uticati i uvođenje progresivnog oporezivanja zarada. Pored navedenog, pozitivan uticaj na prihode od poreza na dohodak će imati oporezivanje neprijavljenih prihoda, dok će na naplatu doprinosa pozitivno uticati i ukidanje limita godišnjeg iznosa maksimalno plaćenih doprinosa na obavezno socijalno osiguranje.

U periodu 2023-2024. godine ova kategorija prihoda će prosječno godišnje rasti po stopi od 3,7%.

Porez na dobit pravnih lica u 2022. godini projektovan je u iznosu od 84,3 mil. € ili 1,6% BDP-a, što je za 24,3 mil. € ili 40,4% više u odnosu na planirane za 2021. godinu. Procjena ove kategorije prihoda izvršena je na osnovu projektovanog nominalnog rasta BDP-a za 2021. godinu, kao i očekivanim efektima po osnovu novog Zakona o reprogramu poreskih potraživanja.

Kao rezultat uvođenja progresivnih stopa na dobit, u 2023. godini se očekuje veliki rast ove kategorije prihoda budući da obaveza po ovom osnovu za 2022. godinu dospijeva do 31. marta 2023. godine.

Porez na dodatu vrijednost u 2022. godini projektovan je u iznosu od 748,8 mil. € ili 14,1% BDP-a što je u odnosu na 2021. godinu više za 137,0 mil. € ili 22,4% i to u skladu sa projekcijama rasta potrošnje domaćinstava i uvoza shodno makroekonomskom scenariju, kao i planiranih efekata po osnovu suzbijanja neformalne ekonomije kroz već implementirani projekat elektronske fiskalizacije, ali i efikasnije kontrole kroz nastavak unaprjeđenja rada inspekcijskih službi. Na rast prihoda po ovom osnovu će uticati i ukidanje snižene stope od 7% za pripremanje i usluživanje hrane i pića u restoranima i objektima u kojima se pružaju ketering usluge. U projekcije su takođe uračunati i efekti po osnovu redefinisane akcizne politike, kao i novog Zakona o reprogramu poreskih potraživanja.

U periodu 2023-2024. godine, kao rezultat projektovanog rasta ekonomske aktivnosti, ali i efekata po osnovu implementiranog projekta elektronske fiskalizacije poreskih registar kasa, prihodi po ovom osnovu će prosječno godišnje rasti po stopi od 6,9%, uz stabilno učešće u procentu BDP-a od oko 14,0%.

Prihodi od akciza u 2022. godini planirani su u iznosu od 289,0 mil. € ili 5,5% BDP-a, što je za 48,0 mil. € ili 19,9% više u odnosu na planirane za 2021. godinu prevashodno kao rezultat projektovanog rasta ekonomske aktivnosti, kao i redefinisanja akciznih kalendara i uvođenja akciza na nove proizvode.

U periodu 2023-2024. godine akcize će prosječno godišnje rasti po stopi od 6,4% zbog nastavka sprovodenja redefinisane akcizne politike, kao i pojačanog inspekcijskog nadzora.

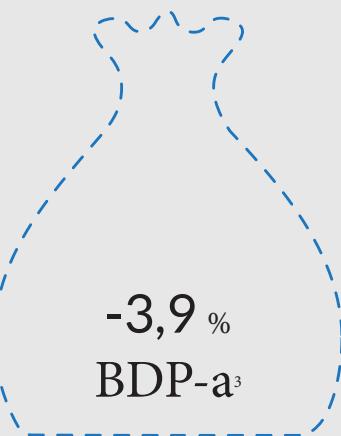
U 2022. godini projektovan je značajan rast prihoda po osnovu **naknada u iznosu od 26,2 mil. €**, prvenstveno uslijed implementacije novog zakonskog rješenja u oblasti privređivanja igara na sreću, kojim će se na sveobuhvatan način urediti tržiste igara na sreću, ali i efekata po osnovu programa „Ekonomskog državljanstva“. Takođe, na rast pomenute kategorije će uticati i jednokratni efekat po osnovu tzv. „digitalne dividende“.

Kategorija ostali prihodi će zabilježiti pad u odnosu na 2021. godinu u iznosu od 25,2 mil. € ili 38,3% uslijed činjenice da je u 2021. godini ostvaren značajan iznos po osnovu uplata dobiti državi od kompanija u većinskom vlasništvu države i njihovim zavisnim preduzećima. U 2022. godini se takođe planira efekat po osnovu uplata dobiti državi od kompanija u većinskom vlasništvu države, ali u značajno nižem iznosu nego što je to bio slučaj u 2021. godini.

Prihodi od donacija će u 2022. godini biti na nižem nivou budući da je u 2021. godini planirana uplata po osnovu druge tranše podrške Evropske unije za saniranje posljedica pandemije izazvane virusom COVID-19.

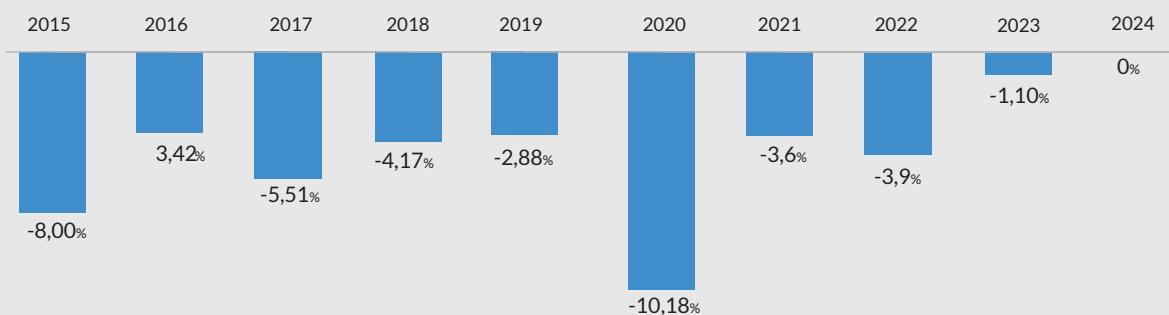
DEFICIT BUDŽETA CRNE GORE

I IZVORNI PRIHODI BUDŽETA	1.967.755.977,36
II IZDACI BUDŽETA	2.172.858.979,67
III DEFICIT (I-II)	-205.103.002,31
IV KAMATE	92.536.384,90
V PRIMARNI DEFICIT (III-IV)	-112.566.617,41

(iznosi su utvrđeni u €)

U nastavku je prikazan trend kretanja učešća gotovinskog deficitu u BDP-u periodu od 2015. do 2024⁴:

³ Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, odnosno sistemskim zakonom o budžetu, definisan je limit maksimalnog deficitu na nivou od 3% BDP-a. Korišćeni su podaci centralnog nivoa države.

⁴ Podaci koji se odnose na izvršenje učešća gotovinskog deficitu centralnog nivoa države u BDP-u, za period 2015-2020. godine preuzeti iz Izvještaja o primjeni kriterijuma fiskalne odgovornosti u 2020.godini Državne revizorske institucije. Podaci koji se odnose na 2021 - 2024. godinu preuzeti su iz Predloga zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu. Metodologija obračuna budžetskog gotovinskog rezultata je izmijenjena Zakonom o izmjeni i dopunama zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti („Sl. list CG“ 055/18) u dijelu isključivanja izdataka za kupovinu hartija od vrijednosti označenih kao transakcije finansiranja od 2018. godine, te podaci koji su vezani za budžetski gotovinski rezultat u periodu od 2018. do 2020. godini ne korespondiraju sa podacima iz ranijih godina.

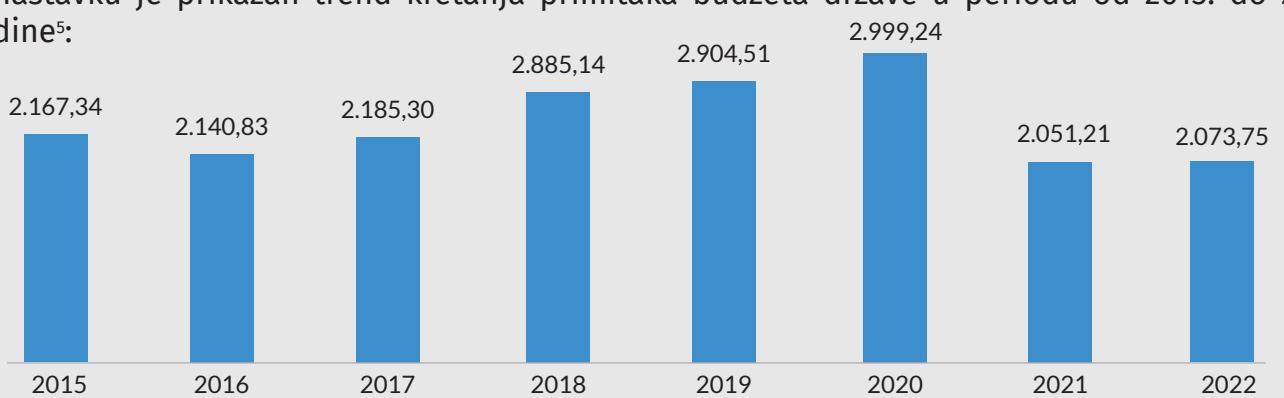
PRIMICI

Ukupni primici Budžeta za 2022. godinu (bez depozita države) planirani su u iznosu od 2.073,75 mil. €.

U odnosu na planirane u 2021. godini, viši su za 22,55 mil. €, odnosno 1,10%.

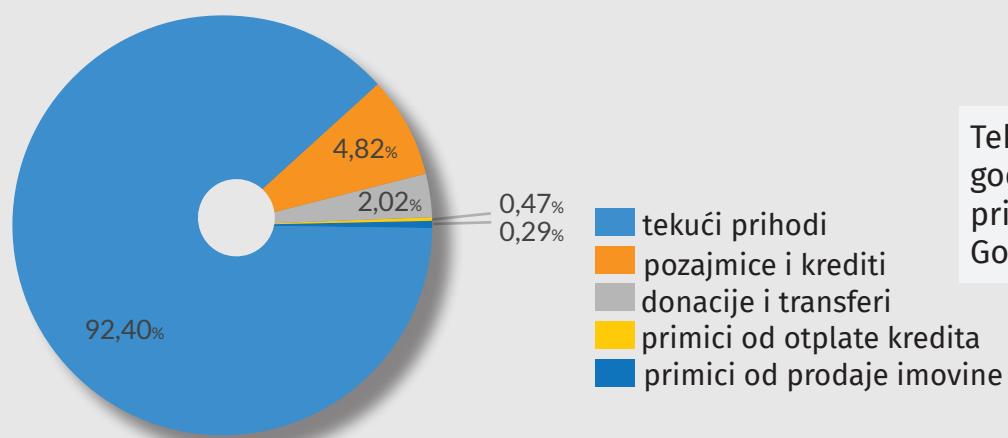
Depoziti države iznose 391,93 mil. €

U nastavku je prikazan trend kretanja primitaka budžeta države u periodu od 2015. do 2022. godine⁵:

OPIS	2015	2016	2017	2018	Predlog završnog računa 2019	Predlog završnog računa 2020	Zakon o budžetu 2021	Predlog zakona o budžetu za 2022	Procentualna promjena 2022 u odnosu na 2021
PRIMICI	2.167,34	2.140,83	2.185,30	2.885,14	2.904,51	2.999,24	2.051,20	2.073,75	1,10%
Tekući prihodi	1.312,18	1.470,81	1.534,41	1.708,02	1.838,73	1.573,19	1.806,75	1.916,13	6,05%
Primici od prodaje imovine	7,84	4,22	6,19	15,75	4,28	8,54	6,00	6,00	0,00%
Primici od otplate kredita	7,93	4,66	6,58	11,29	8,27	7,41	9,23	9,74	5,53%
Donacije i transferi	6,6	11,58	25,28	26,71	38,21	57,91	64,90	41,86	-35,50%
Pozajmice i krediti	832,79	649,56	612,84	1.123,37	1.015,02	1.352,16	165,00	100,00	-39,39%

(iznosi su utvrđeni u mil. €)

Tekući prihodi u 2022. godini čine 92,40% ukupnih primitaka budžeta Crne Gore.

⁵ Podaci za period 2015- 2019. godine preuzeti su iz zakona o završnim računima Budžeta Crne Gore 2014 - 2018. godine. Podaci za 2019. godinu preuzeti su iz Predloga zakona o završnom računu Budžeta za 2020. godinu. Podaci za 2020. godinu preuzeti su iz Predloga zakona o završnom računu budžeta za 2020. godinu, dok su podaci za 2021. godinu preuzeti iz Zakona o budžetu Crne Gore za 2021. godinu..

TEKUĆI PRIHODI

U odnosu na planirane u 2021. godini, tekući prihodi viši su za 110,64 mil. €, odnosno 6,09%.

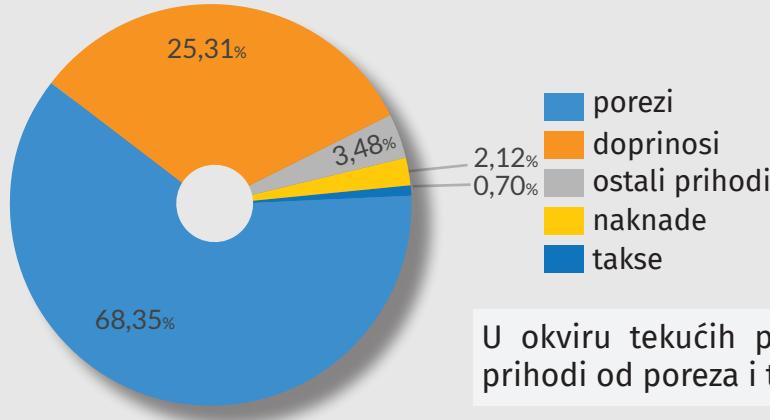
U odnosu na planirane 2021. godine, prihodi od naknada bilježe najviši rast, 64,52%.

O P I S	Plan 2021	Predlog zakona o budžetu 2022	Apsolutna razlika	Procentualna promjena
Tekući prihodi	1.806,07	1.916,13	110,06	6,09%
Porezi	1.105,08	1.310,34	205,26	18,57%
Doprinosi	581,84	485,06	-96,77	-16,63%
Takse	12,77	13,37	0,60	4,69%
Naknade	40,54	66,70	26,15	64,52%
Ostali prihodi	65,82	40,64	-25,17	-38,25%

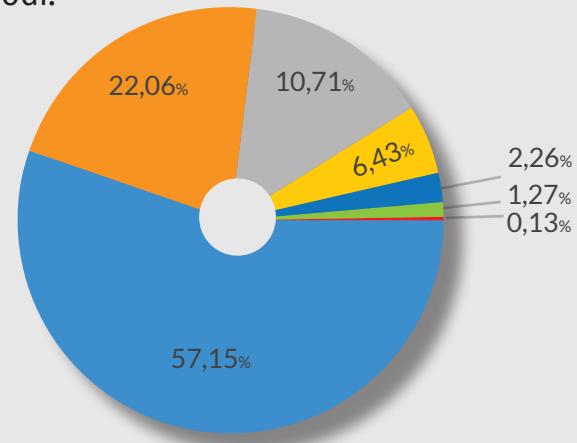
(iznosi su utvrđeni u €)

Tekući prihodi:

U okviru tekućih prihoda najznačajniji prihod predstavljaju prihodi od poreza i to 68,35% ukupnih tekućih prihoda.

Poreski prihodi:

U okviru prihoda od poreza najznačajniji prihod predstavljaju prihodi od poreza na dodatu vrijednost i to 57,15% ukupnih poreskih prihoda.

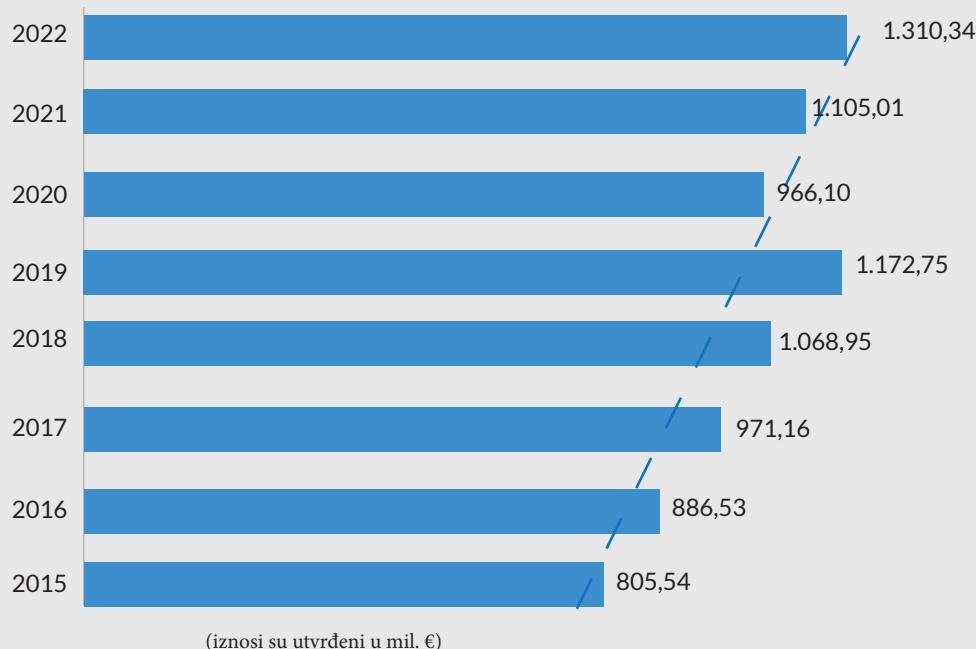

U strukturi naknada, jednu od najznačajnijih stavki čini prihod od naknada za priređivanje igra na sreću koji iznosi 18,46 mil. € i za 40,52% je veći u odnosu na prethodnu godinu.

U nastavku je trend kretanja primitaka od naknada i naknada za priređivanje igara na sreću 2015 - 2022. godine:⁶

U nastavku je trend kretanja primitaka od poreza 2015 - 2021. godine:⁷

⁶ Podaci za period 2015 - 2018. godine preuzeti su iz zakona o završnim računima Budžeta Crne Gore 2015 - 2018. godine. Podaci za 2019. godinu preuzeti su iz Predloga zakona o završnom računu Budžeta za 2019. godinu. Podaci za 2020. godinu preuzeti su iz Predloga zakona o završnom računu budžeta za 2020, dok su za 2021 godinu preuzeti iz Zakona o budžetu za 2021. godinu.

⁷ Isto kao 6

ZADUŽIVANJE

Nedostajuća sredstva za finansiranje budžeta, u 2022. godini, iznose 500.000.000,00 eura. Za finansiranje nedostajućih sredstava, Država će, u 2022. godini, koristiti depozite i sredstva iz postojećih kreditnih aranžmana zaključenih u ranijem periodu.

Za otkup i/ili refinansiranje državnog duga, Država se u 2022. godini može zadužiti do iznosa od 900.000.000,00 eura.

Država se u 2022. godini može zadužiti do iznosa od 500.000.000,00 eura za potrebe finansiranja deficit-a u 2022. godini i stvaranja fiskalne rezerve za finansiranje nedostajućih sredstava za 2023. godinu.

Sredstva za potrebe zaduživanja, Vlada može obezbijediti zaključenjem kreditnih aranžmana sa međunarodnim finansijskim institucijama, sa domaćim i/ili inostranim bankama, kroz emisiju obveznica na domaćem i/ili međunarodnom tržištu, kao i/ili zaključenjem bilateralnih ili drugih kreditnih aranžmana.

Od ukupnog iznosa za projekat izgradnje autoputa, 85% sredstava, odnosno 943.991.500,00 US dolara, obezbijeđeno je zaključenjem kreditnog aranžmana sa Kineskom Exim bankom, dok će preostalih 15%, biti obezbijeđeno iz sopstvenih sredstava ili kroz emisiju obveznica na inostranom ili domaćem tržištu, emisijom državnih zapisa, ili zaključenjem kreditnih aranžmana sa domaćim ili inostranim finansijskim institucijama.

Za finansiranje projekta izgradnje autoputa "Bar -Boljare", prioritetna dionica Smokovac - Uvač - Mataševo, Vlada može koristiti sopstvena sredstva ili se dodatno zadužiti kod kineske Exim banke ili druge finansijske institucije do visine neophodne za implementaciju navedenog projekta.

Vlada, u 2022. godini može zaključiti svop ugovore i ugovore o kupovini derivata u skladu sa standardizovanim okvirnim ugovorom o finansijskim derivatima koji je uobičajen u poslovnoj praksi, odnosno na način uobičajen u poslovnoj praksi, radi zaštite od rizika kamatnih i/ili valutnih promjena u vezi sa kreditnim ugovorom sa kineskom Exim bankom zaključenim 2014. godine za potrebe izgradnje auto-puta Bar-Boljare, prioritetna dionica Smokovac-Uvač- Mateševo, kao i u vezi sa drugim zaključenim kreditnim ugovorima, emitovanim hartijama od vrijednosti (obveznicama) i/ili izdatim garancijama u skladu sa ovim zakonom i/ili prethodnim godišnjim zakonima o budžetu Crne Gore.

Vlada može zaključiti aranžmane u cilju regulisanja prava i obaveza po osnovu neriješenih dužničko-povjerilačkih pitanja nastalih sukcesijom duga SFRJ.

Transakcije finansiranja izvršavaće se do nivoa njihovog ostvarenja.

VLADA ĆE U 2021. GODINI IZDATI GARANCIJE U UKUPNOM IZNOSU DO 39.000.000,00 EURA:

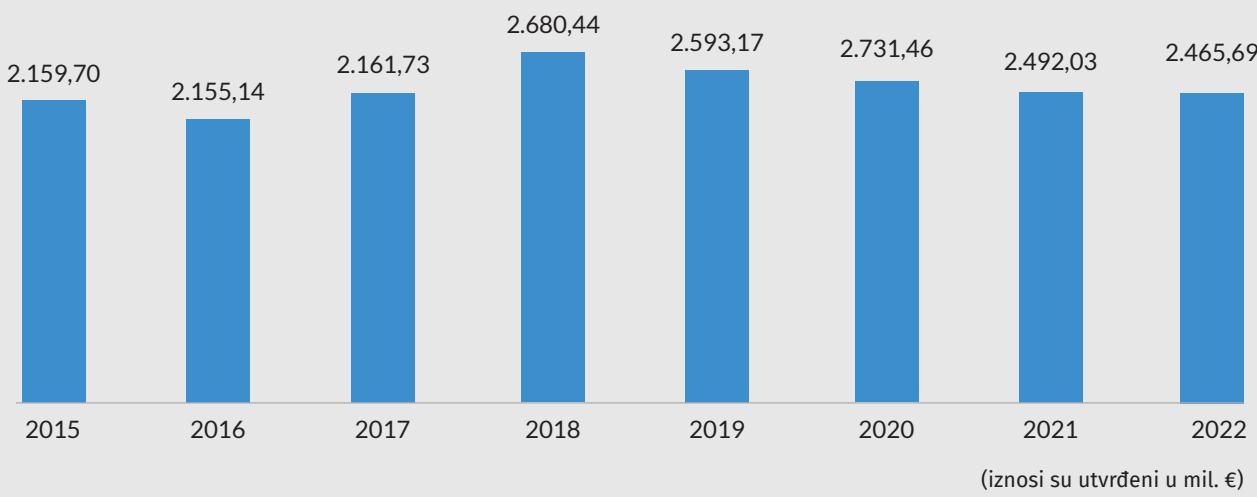
1. Za kreditni aranžman između Regionalnog Vodovoda Crnogorsko Primorje DOO i Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD), u iznosu do 12.000.000,00 eura za potrebe druge tranše kreditnog aranžmana, čija je ukupna vrijednost 24.000.000,00 eura, a koji je namijenjen za finasiranje projekta rješavanja pitanja vodovodne i kanalizacione infrastrukture u naseljima Dobre vode, Veliki pjesak i Utjeha u Opštini Bar i naselje Kruče u Opštini Ulcinj, u iznosu do 12.000.000,00 eura;
2. Za kreditni aranžman između Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) i Željezničke infrastrukture Crne Gore, a za finansiranje nabavke mehanizacije za održavanje pruga (građevinsko i elektrotehničko) i nove opreme za pomoćni voz koji se koristi za otklanjanje posledica nezgoda i nesreća, u iznosu do 11.000.000,00 eura;
3. Za kreditni aranžman između Željezničkog prevoza Crne Gore i Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD), a za finansiranje nabavke novih vozova koji bi se koristili u lokalnom prevozu putnika, u iznosu do 14.000.000,00 eura;
4. Za kreditni aranžman između Željezničkog prevoza Crne Gore i EUROFIME (Specijalizovana finansijska institucija za kreditiranje nabavke i opravke voznih sredstava) za potrebe urgentnog generalnog remonta voznih sredstava koja se koriste za željeznički putnički saobraćaj, u iznosu do 2.000.000,00 eura.

IZDACI

Izdaci budžeta za 2022. godinu planirani su u iznosu od 2.465,69 mil. € i manji su za 1,06% u odnosu na planirane za 2021. godinu.

U nastavku je prikazan trend kretanja izdataka budžeta države u periodu od 2015. do 2022.⁸

Izdaci:

O P I S	2015	2016	2017	2018	Predlog završnog računa 2019	Predlog završnog računa 2020	Zakon o budžetu 2021	Predlog zakona 2022	Procentualna promjena 2022 u odnosu na 2021
IZDACI	2.159,70	2.155,14	2.161,73	2.680,44	2.593,17	2.731,46	2.492,03	2.465,69	-1,06%
Tekući izdaci	641,17	697,29	745,81	788,26	822,77	858,01	873,62	930,95	6,56%
Transferi za socijalnu zaštitu	487,04	554,98	538,05	544,49	554,35	558,67	599,25	642,70	7,25%
Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	136,23	171,82	166,88	208,73	219,69	281,24	260,04	261,60	0,60%
Kapitalni izdaci	256,49	106,91	287,89	390,98	402,21	230,87	236,14	258,01	9,26%
Pozajmice i krediti	2,98	2,87	4,86	4,6	3,18	1,61	1,55	1,47	-5,15%
Otplata dugova	619,15	602,38	398,56	719,51	566,67	684,62	450,20	328,47	-27,04%
Rezerve	16,64	18,9	19,68	23,89	24,3	116,41	71,21	42,45	-40,39%

(iznosi su utvrđeni u mil. €)

⁸ Podaci za period 2015 - 2018. godine preuzeti su iz zakona o završnim računima Budžeta Crne Gore 2014 - 2018. godine. Podaci za 2019. godinu preuzeti su iz Predloga zakona o završnom računu Budžeta za 2019. godinu. Podaci za 2020. godinu preuzeti su iz Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2020. godinu dok su za 2021 godinu podaci preuzeti iz Zakona o budžetu za 2021. godinu

IZDACI

U odnosu na planirane izdatke za 2021. godinu, rezerve bilježe pad od 40,39%.

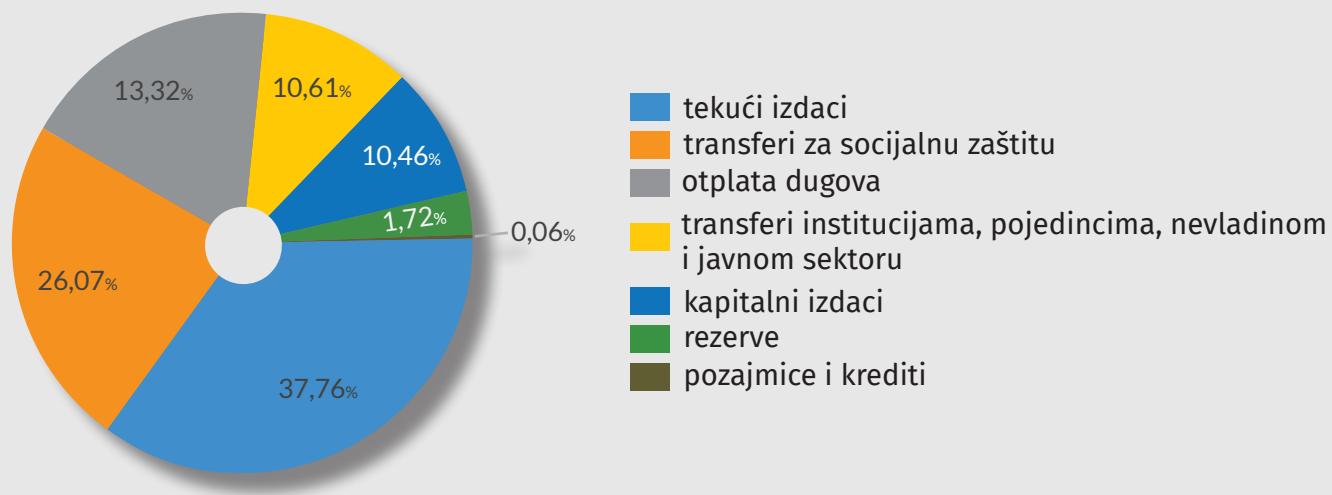
O P I S	Plan 2021	Predlog zakona o budžetu 2022	Apsolutna razlika u odnosu na plan	Procentualna promjena u odnosu na plan
Izdaci	2.492.035.087,23	2.465.692.867,24	-26.342.219,99	-1,06%
Tekući izdaci	873.624.942,44	930.952.959,71	57.328.017,27	6,56%
Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	522.945.469,48	543.451.008,14	20.505.538,66	3,92%
Ostala lična primanja	12.500.013,92	14.222.642,59	1.722.628,67	13,78%
Rashodi za materijal	31.960.175,78	40.881.770,54	8.921.594,76	27,91%
Rashodi za usluge	62.745.861,50	77.562.690,74	14.816.829,24	23,61%
Rashodi za tekuće održavanje	23.341.474,30	27.526.089,83	4.184.615,53	17,93%
Kamate	113.075.389,33	92.536.384,90	-20.539.004,43	-18,16%
Renta	10.875.348,66	11.283.331,50	407.982,84	3,75%
Subvencije	50.771.447,94	59.683.578,04	8.912.130,10	17,55%
Ostali izdaci	45.409.761,50	63.805.463,42	18.395.701,92	40,51%
Transferi za socijalnu zaštitu	599.251.821,87	642.708.013,73	43.456.191,86	7,25%
Prava iz oblasti socijalne zaštite	108.438.500,00	133.460.000,00	25.021.500,00	23,07%
Sredstva za tehnološke viškove	18.559.577,94	28.448.407,50	9.888.829,56	53,28%
Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja	445.453.743,93	454.999.606,23	9.545.862,30	2,14%
Ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite	15.300.000,00	14.000.000,00	-1.300.000,00	-8,50%
Ostala prava iz zdravstvenog osiguranja	11.500.000,00	11.800.000,00	300.000,00	2,61%
Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	260.045.759,38	261.606.625,28	1.560.865,90	0,60%
Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	241.370.651,98	253.842.841,86	12.472.189,88	5,20%
Ostali transferi	18.675.107,40	7.763.783,42	-10.911.323,98	-58,43%
Kapitalni izdaci	236.144.725,50	258.019.868,62	21.875.143,12	9,26%
Pozajmice i krediti	1.554.001,00	1.474.001,00	-80.000,00	-5,15%
Otplata dugova	450.200.786,05	328.479.396,53	-121.721.389,52	-27,04%
Otplata duga	435.909.894,18	292.124.887,57	-143.785.006,61	-32,99%
Otplata garancija	3.860.000,00		-3.860.000,00	-100,00%
Otplata obaveza iz prethodnih godina	10.430.891,87	36.354.508,96	25.923.617,09	248,53%
Rezerve	71.213.051,00	42.452.002,37	-28.761.048,63	-40,39%
Tekuća budžetska rezerva	71.213.051,00	42.452.002,37	-28.761.048,63	-40,39%

(iznosi su utvrđeni u €)

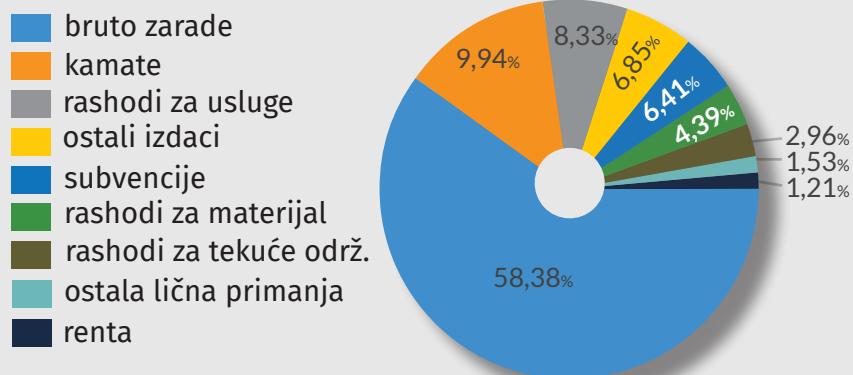

TEKUĆI IZDACI

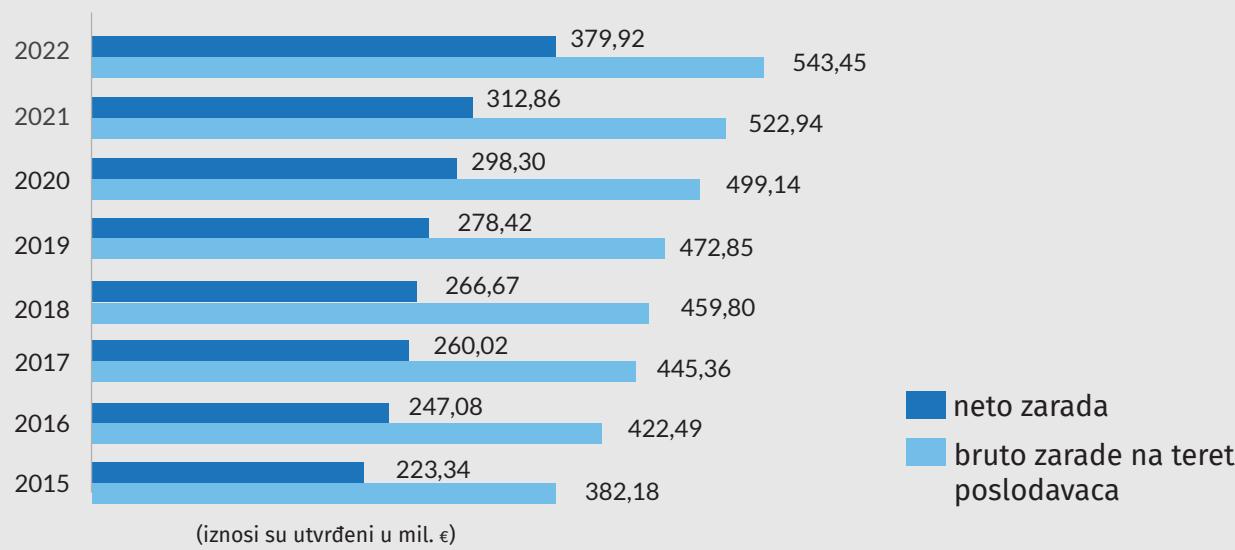
U okviru ukupnih izdataka, tekući izdaci⁹ čine 37,75% i iznose 930,95 mil. €:

U okviru tekućih izdataka najznačaniji iznos sredstava opredjeljen je na bruto zarade i doprinose na teret poslodavca i to u iznosu od 58,38%.

Unastavku je trend kretanja bruto zarada na teret poslodavca i neto zarada u periodu od 2015. do 2022. godine:¹⁰

⁹ Ukupan iznos tekućih izdataka, sa tekućim izdacima kapitalnog budžeta.

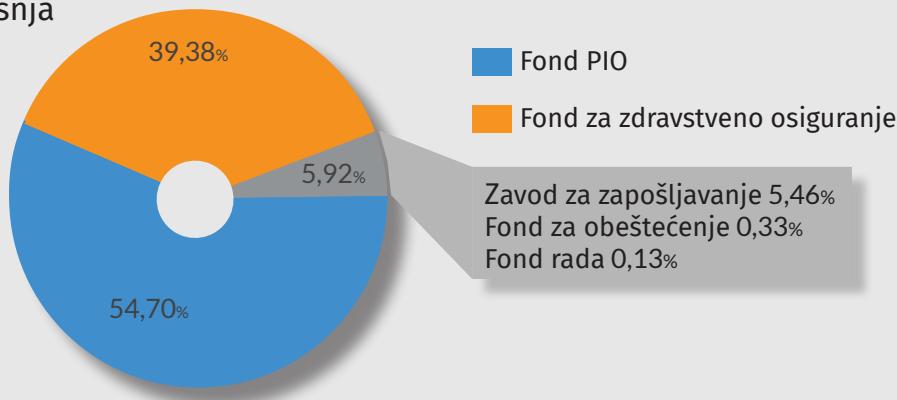
¹⁰ Podaci za period 2014 - 2018. godine preuzeti su iz zakona o završnim računima Budžeta Crne Gore 2014 - 2018. godine. Podaci za 2019. godinu preuzeti su iz Predloga zakona o završnom računu Budžeta za 2019. godinu. Podaci za 2020. godinu preuzeti su iz Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2020. godinu, dok su za 2021 godinu podaci preuzeti iz Zakona o budžetu za 2021. godinu.

BUDŽET DRŽAVNIH FONDOVA

Najveći udio sredstava budžeta državnih fondova u 2022. opredijeljeno je za Fond penzijskog i invalidskog osiguranja i to oko 56,82%.

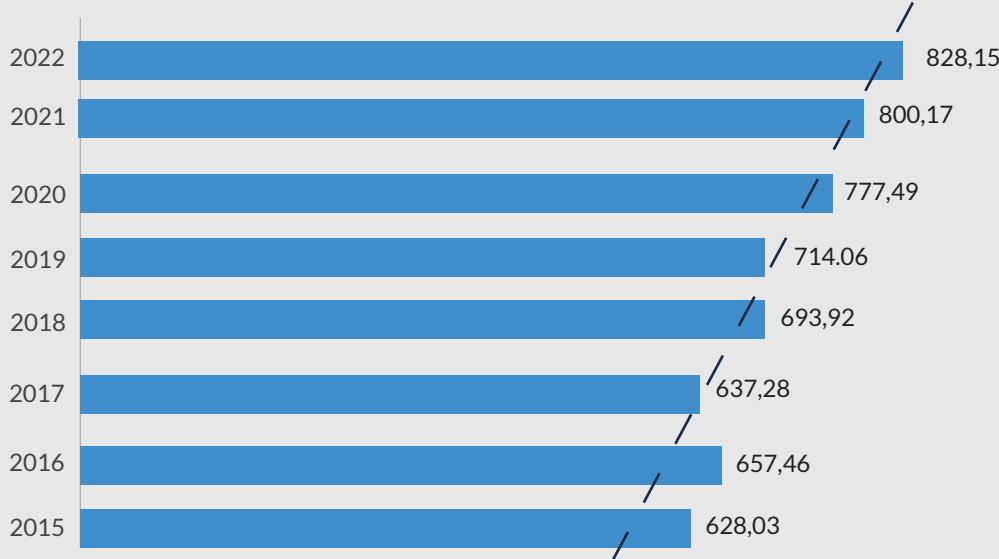
Budžet fondova - potrošnja pojedinačno:

BUDŽET FONDOVA	Budžet 2021	Plan 2022
Fond penzijskog i invalidskog osiguranja	454.071.003,43	462.166.130,97
Fond za zdravstveno osiguranje	303.937.927,37	332.760.942,80
Zavod za zapošljavanje	39.161.095,88	46.124.434,65
Fond za obeštećenje	2.679.937,69	2.779.011,25
Fond rada	1.226.569,00	1.108.801,70
UKUPNO	801.076.533,37 ¹¹	844.939.321,37 ¹²

(iznosi su utvrđeni u €)

U nastavku je trend kretanja budžeta državnih fondova u periodu od 2015. do 2022. godine:¹³

(iznosi su utvrđeni u mil. €)

¹¹ U navedeni iznos uključena je i stavka 46 - otplata duga, u ukupnom iznosu 900.003,00 eura.

¹² U navedeni iznos uključena je i stavka 46 - otplata duga, u ukupnom iznosu 16.481.624,00 eura

¹³ Podaci za period 2014 - 2018. godine preuzeti su iz zakona o završnim računima Budžeta Crne Gore 2014 - 2018. godine. Podaci za 2019. godinu preuzeti su iz Predloga zakona o završnom računu Budžeta za 2019. godinu. Podaci za 2020. godinu preuzeti su iz Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2020. godinu dok su za 2021 godinu podaci preuzeti iz Zakona o budžetu za 2021. godinu. Podaci prikazani bez iznosa koji se odnosi na stavku 46- otplata duga

KAPITALNI BUDŽET

U nastavku je prikazan trend kretanja kapitalnog budžeta u periodu 2015 - 2022. godine:¹⁴

Kapitalni budžet
248.30 mil. €

Uprava za saobraćaj
145,01 mil. €

Uprava javnih radova
103,95 mil. €

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2022. godinu sredstva Kapitalnog budžeta planirana su ukupnom iznosu od 248.305.989,86€ za realizaciju kapitalnih projekata. Upravi za saobraćaj planirana su sredstva u ukupnom iznosu od 145.010.000,00 €, dok su kod Uprave javnih radova, za 2022. godinu, planirana sredstva u iznosu od 103.295.989,86 €.

Od ukupno opredijeljenih sredstava Kapitalnim budžetom za 2022. godinu, iznos od 202.282.989,86 €, odnosno 81,45 %, odnosi se na već ugovorene projekte (uključujući i autoput) dok je iznos od 46.023.000,00€ odnosno 18,53 %, predviđen za početak aktivnosti na projektima iz nadležnosti Uprave javnih radova i Uprave za saobraćaj. Takođe, od ukupno 302 kapitalnih projekata, novih projekata je 139 ili 46,91% (uključujući IPA projekte, projekte Prijestonice Cetinje, kao i nove komponente započetih projekata) dok je broj započetih projekata u prethodnom periodu 163 ili 55,82 % od ukupnog broja projekata.

Od ukupnih sredstava opredijeljenih Upravi za saobraćaj u iznosu od 145.010.000,00 €, iznos od 68.278.000,00€ odnosi se na „Projekat autoput Bar-Boljare, prioritetna dionica Smokovac- Mateševac“, i sredstva su prvenstveno namijenjena za završetak izvođenja radova (kredit EXIM banke i učešće Vlade Crne Gore), garantni depozit po okončanju radova, konsultantske usluge, nadzor, reviziju i eksproprijaciju. Sredstva u iznosu 76.732.000,00€ odnose se u najvećem dijelu na projekte koji su ugovoreni u prethodnom periodu i to iznos od 65.609.000,00 €, dok je za nove projekte čija će realizacija otpočeti u 2022. godini predviđen iznos od 11.123.000,00 €, a predstavljaju projekte koji proizilaze iz redovnih aktivnosti i nadležnosti Uprave za saobraćaj.

¹⁴ Podaci za period 2014 - 2018. godine preuzeti su iz zakona o završnim računima Budžeta Crne Gore 2014 - 2018. godine. Podaci za 2019. godinu preuzeti su iz Predloga zakona o završnom računu Budžeta za 2019. godinu. Podaci za 2020. godinu preuzeti su iz Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2020. godinu dok su za 2021 godinu podaci preuzeti iz Zakona o budžetu za 2021. godinu

Sredstva u iznosu od 725.000,00€ odnose na realizaciju projekata za pružne/putne prelaze koji proizilaze iz redovnih aktivnosti i nadležnosti Uprave za željeznicu, a realizuju se u sklopu Kapitalnog budžeta Uprave za saobraćaj.

Sredstva opredijeljena Upravi javnih radova u iznosu od 103.295.989,86 € odnose se, u najvećem dijelu, na realizaciju projekata koji su ugovoreni u prethodnom periodu u iznosu od 68.395.989,86 €, dok je za nove projekte predviđen iznos od 34.900.000,00 €. Od ukupno opredijeljenog iznosa sredstava Upravi javnih radova, sredstva iz opštih prihoda iznose 102.751.388,42 mil.€, dok se preostali iznos odnosi na sredstva iz EU donacija, kredita i donacija.

U nastavku je prikazana struktura izdataka kapitalnog budžeta za 2022. godinu i procjena za 2023. godinu i 2024. godinu.

	2022	2023	2024
Izdaci	248,31	220,33	260,71
Tekući izdaci	35,99	28,14	29,56
Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	26,84	26,84	26,84
Kapitalni izdaci	212,28	192,16	231,12

(iznosi su utvrđeni u mil. €)

TRANSAKCIJE FINANSIRANJA

U sljedećoj tabeli date su obaveze u toku 2022. godine:

	Glavnica	Kamata	Ukupno
Obaveze rezidentima	39,90	8,33	48,23
Obaveze nerezidentima	252,22	83,84	332,06
Obaveze iz prethodnog perioda			21,00
UKUPNO	292,12	92,17	401,30

(iznosi su utvrđeni u mil. €)

JAVNA POTROŠNJA

Predviđeno je da se javni prihodi, u periodu 2022 - 2024. godine, kreću u rasponu od 2.210,3 mil. € ili 41,7% BDP-a u 2022. godini do 2.428,0 mil. € ili 40,4% BDP-a u 2024. godini.

Javna potrošnja u periodu 2022 - 2024. godine kreće se u rasponu od 2.412,3 mil. € u 2022. godini do 2.419,2 mil. € u 2024. godini. Kao procenat učešća u BDP-u javna potrošnja bilježi pad do nivoa od 40,3% u 2024. godini.

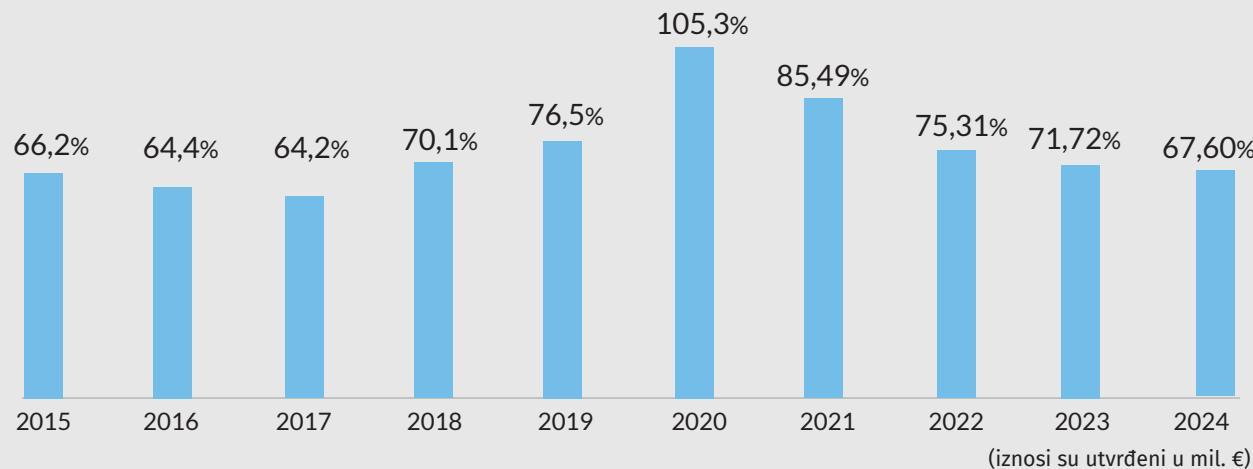
Shodno projektovanim nivoima prihoda i rashoda, deficit javne potrošnje opada sa planiranih 202,0 mil. € ili 3,8% BDP-a u 2022. godini na 57,5 mil. € ili 1,0% BDP-a u 2023. godini, nakon čega se postiže balansiranost javnih finansija u 2024. godini.

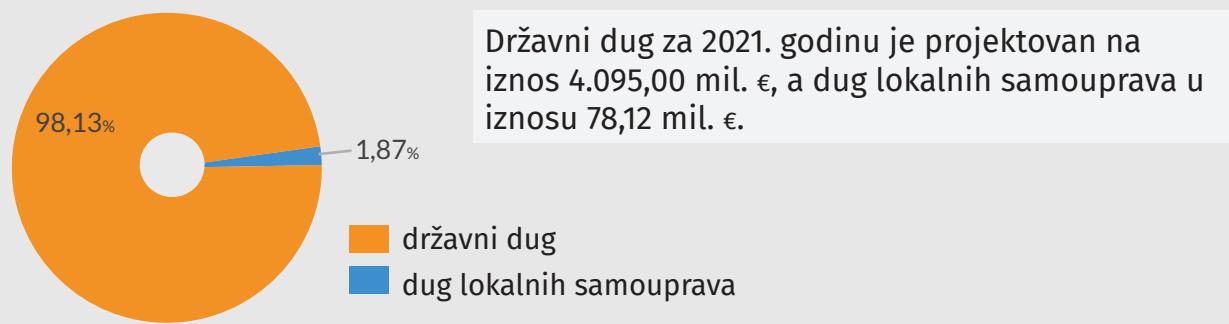
JAVNI DUG

Na kraju 2021. godine, vrijednost javnog duga, prema projekcijama Ministarstva finansija i socijalnog staranja, iznosiće 4.173,12 mil. €, ili 85,5% procijenjenog BDP-a. Neto javni dug, odnosno dug sa depozitima u iznosu od 432 mil. € projektovan je na iznos 3.740,2 mil. €, ili 76,6% BDP-a.

U nastavku je trend kretanja učešća javnog duga u BDP-u periodu 2015-2024. godine:¹⁵

U nastavku je grafikon koji prikazuje projekciju odnosa državnog duga i duga lokalnih samouprava u 2021. godini:

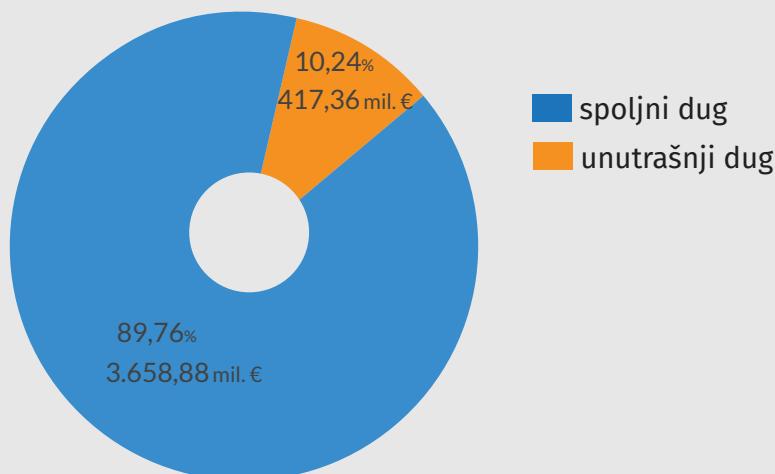
¹⁵ Podaci koji se odnose na učešće javnog duga u BDP-u, za period 2015-2020. godine preuzeti su iz Izvještaja o primjeni kriterijuma fiskalne odgovornosti u 2020. godini Državne revizorske institucije. Podaci koji se odnose na 2021- 2024. godinu preuzeti su iz Predloga zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu.

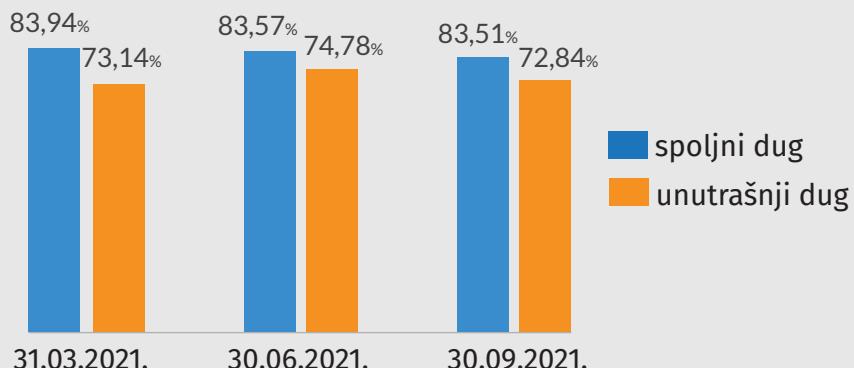
DRŽAVNI DUG

Ukupan državni dug (bez depozita), na dan 30.09.2021. godine, iznosio je 4.076,25 mil. eura, ili 83,51% BDP-a. Ukupan državni dug sa depozitima, na dan 30.09.2021. godine iznosi 3.555,62 mil. eura ili 72,84% BDP-a.¹⁶

Spoljni dug iznosi 3.658,88 mil. eura, odnosno 74,96% BDP-a, dok je unutrašnji dug iznosi 417,36 mil. eura, odnosno 8,55% BDP-a. Depoziti na dan 30.09.2021. godine iznosili su 520,62 mil. eura, uključujući 38.447 unc i zlata (čija je vrijednost 57,95 mil. eura) ili 10,67% BDP-a.

Trend kretanja državnog duga kao % BDP-a:

Projekcija Ministarstva je da će državni dug za 2021. godinu iznositi 4.095,00 miliona eura ili 83,9% BDP-a.

STANJE DRŽAVNIH GARANCIJA

Prema preliminarnim podacima, na dan 31. septembar 2021. godine, ukupno ugovorene državne garancije, iznosile su oko 606,8 mil. eura, od čega su angažovana sredstva u iznosu od oko 475,02 mil. eura. Stanje duga na kraju trćeg kvartala 2021. godine, po garancijama izdatim domaćim i ino kreditorima iznosi 191,56 mil. eura, što predstavlja 3,92% BDP-a procijenjenog za 2021. godinu.

U odnosu da kraj 2019. godine, na kraju 2020. godine stanje duga po osnovu izdatih državnih garancija se smanjilo za oko 20,5 mil. eura.

Tokom 2021. godine, Država je nije izdala nijednu novu državnu garanciju.

¹⁶ Izvještaj o državnom dugu na dan 30.09.2021. godine, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja

POTROŠAČKE JEDINICE

Najveća izdvajanja

U nastavku je tabela kojom je predstavljeno 10 potrošačkih jedinica sa najviše opredijeljenih sredstava u budžetu Crne Gore za 2022. godinu:

Fond penzijskog i invalidskog osiguranja	462.166.130,97
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja - tekući budžet i budžet državnih fondova	337.010.262,41
Fond za zdravstveno osiguranje	332.760.942,80
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja – transakcije finansiranja	311.654.886,57
Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta	230.972.401,71
Uprava za saobraćaj -kapitalni budžet	145.010.000,00
Uprava javnih radova - kapitalni budžet	103.295.989,86
Ministarstvo unutrašnjih poslova	100.839.954,90
Ministarstvo odbrane	51.772.046,16
Zavod za zapošljavanje	46.124.434,65

(iznosi su utvrđeni u €)

Najveće promjene u absolutnom iznosu u odnosu na 2021. godinu

U nastavku je tabela kojom je predstavljeno 10 potrošačkih jedinica kod kojih je predloženo najveće povećanje sredstava u absolutnom iznosu:

	Zakon o budžetu 2021	Predlog zakona o budžetu 2022	Absolutna promjena u odnosu na 2021	Procentualna promjena u odnosu na 2021
Uprava javnih radova - kapitalni budžet	52.071.378,49	103.295.989,86	51.224.611,37	98,37%
Fond za zdravstveno osiguranje	303.937.927,37	332.760.942,80	28.823.015,43	9,48%
Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta	217.336.347,65	230.972.401,71	13.636.054,06	6,27%
Ministarstvo odbrane	43.425.042,69	51.772.046,16	8.347.003,47	19,22%
Fond penzijskog i invalidskog osiguranja	454.071.003,43	462.166.130,97	8.095.127,54	1,78%
Zavod za zapošljavanje	39.161.095,88	46.124.434,65	6.963.338,77	17,78%
Ministarstvo poljoprivrede i sumarstva i vodoprivrede	34.045.166,98	40.245.632,68	6.200.465,70	18,21%
Ministarstvo unutrašnjih poslova	95.365.323,30	100.839.954,90	5.474.631,60	5,74%
Ministarstvo kapitalnih investicija	7.134.072,53	11.672.371,37	4.538.298,84	63,61%
Javno preduzeće RTCG	13.821.900,00	15.919.800,00	2.097.900,00	15,18%

(iznosi su utvrđeni u €)

U nastavku je tabela kojom je predstavljeno 10 potrošačkih jedinica kod kojih je predloženo najveće smanjenje sredstava u absolutnom iznosu u odnosu na 2021. godinu:

	Zakon o budžetu 2021	Predlog zakona o budžetu 2022	Apsolutna promjena u odnosu na 2021	Procentualna promjena u odnosu na 2021
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja – transakcije finansiranja	449.279.894,15	311.654.886,57	-137.625.007,58	-30,63%
Uprava za saobraćaj - kapitalni budžet	162.123.392,00	145.010.000,00	-17.113.392,00	-10,56%
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja	342.887.902,37	337.010.262,41	-5.877.639,96	-1,71%
Uprava prihoda i carina	20.177.966,36	16.807.624,74	-3.370.341,62	-16,70%
Ministarstvo ekonomskog razvoja	21.066.723,99	18.402.583,47	-2.664.140,52	-12,65%
Nacionalna turistička organizacija	2.858.871,88	933.444,57	-1.925.427,31	-67,35%
Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma	8.139.212,91	7.115.185,13	-1.024.027,78	-12,58%
Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija	10.697.581,37	9.788.545,87	-909.035,50	-8,50%
Uprava za sport i mlade	7.322.948,77	6.846.696,55	-476.252,22	-6,50%
Skupština Crne Gore	8.811.427,03	8.424.661,81	-386.765,22	-4,39%

(iznosi su utvrđeni u €)

Najveće procentualne promjene u odnosu na 2021. godinu

U nastavku je tabela kojom je predstavljeno 10 potrošačkih jedinica kod kojih je predloženo najveće procentualno povećanje sredstava:

	Zakon o budžetu 2021	Predlog zakona o budžetu 2022	Apsolutna promjena u odnosu na 2021	Procentualna promjena u odnosu na 2021
Savjet za privatizaciju i kapitalne projekte	139.884,09	628.628,00	488.743,91	349,39%
Uprava javnih radova - kapitalni budžet	52.071.378,49	103.295.989,86	51.224.611,37	98,37%
Uprava za zaštitu kulturnih dobara	539.793,82	985.752,15	445.958,33	82,62%
Ministarstvo kapitalnih investicija	7.134.072,53	11.672.371,37	4.538.298,84	63,61%
Direkcija za zaštitu tajnih podataka	314.994,23	509.119,22	194.124,99	61,63%
Uprava za vode	336.534,68	485.718,65	149.183,97	44,33%
Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	3.625.808,49	5.053.328,56	1.427.520,07	39,37%
Komisija za istraživanje nesreća	44.617,52	61.005,00	16.387,48	36,73%
Agencija za zaštitu prirode i životne sredine	1.530.791,37	2.061.668,28	530.876,91	34,68%
Agencija za sprečavanje korupcije	1.489.596,86	1.903.472,87	413.876,01	27,78%

(iznosi su utvrđeni u €)

U nastavku je tabela kojom je predstavljeno 10 potrošačkih jedinica kod kojih je predloženo najveće procentualno smanjenje sredstava:

	Zakon o budžetu 2021	Predlog zakona o budžetu 2022	Apsolutna promjena u odnosu na 2021	Procentualna promjena u odnosu na 2021
Nacionalna turistička organizacija	2.858.871,88	933.444,57	-1.925.427,31	-67,35%
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja – transakcije finansiranja	449.279.894,15	311.654.886,57	-137.625.007,58	-30,63%
Uprava prihoda i carina	20.177.966,36	16.807.624,74	-3.370.341,62	-16,70%
Ministarstvo ekonomskog razvoja	21.066.723,99	18.402.583,47	-2.664.140,52	-12,65%
Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma	8.139.212,91	7.115.185,13	-1.024.027,78	-12,58%
Uprava za saobraćaj - kapitalni budžet	162.123.392,00	145.010.000,00	-17.113.392,00	-10,56%
Fond rada	1.226.569,04	1.108.801,70	-117.767,34	-9,60%
Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija	10.697.581,37	9.788.545,87	-909.035,50	-8,50%
Uprava za statistiku	5.485.958,81	5.110.432,79	-375.526,02	-6,85%
Uprava za sport i mlade	7.322.948,77	6.846.696,55	-476.252,22	-6,50%

(iznosi su utvrđeni u €)

BUDŽETI INSTITUCIJA NA KOJE ODBOR ZA EKONOMIJU, FINANSIJE I BUDŽET SKUPŠTINE CRNE GORE DAJE SAGLASNOST

Državna revizorska institucija

U skladu sa članom 51 stav 3 Zakona o Državnoj revizorskoj insitituciji (DRI), Nacrt budžeta DRI predlaže Senat i dostavlja ga nadležnom radnom tijelu Skupštine za poslove finansijsa. Nacrt budžeta DRI utvrđuje nadležno radno tijelo Skupštine za poslove finansijsa i dostavlja ga Vladi.

Vlada, ukoliko u predlogu godišnjeg zakona o budžetu izvrši izmjene iz nacrta budžeta DRI, dostavlja Skupštini pisano obrazloženje.

Odbor za ekonomiju, finansijsi i budžet Skupštine je na 16. sjednici, 11. novembra 2021. godine, utvrdio Nacrt budžeta DRI u iznosu od 2.130.710,23 €.

Sredstva za DRI, predviđena Predlogom zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu, niža su od iznosa utvrđenog od strane Odbora za ekonomiju, finansijsi i budžet Skupštine Crne Gore, za 13.685,76 €.

DRI	
Nacrt budžeta utvrđen od strane matičnog Odbora	Predlog budžeta 2022.
2.130.710,23 €,	2.117.024,47 €

Agencija za sprječavanje korupcije

U skladu sa članom 95 Zakona o sprječavanju korupcije, nacrt budžeta Agencije za sprječavanje korupcije (ASK) predlaže Savjet Agencije i dostavlja ga nadležnom tijelu Skupštine. Nakon utvrđivanja, nadležno tijelo Skupštine dostavlja Nacrt budžeta Agencije Vladi, kako bi bio uključen u predlog godišnjeg zakona o budžetu.

Ukoliko Vlada izvrši izmjene iz nacrta budžeta Agencije koji je utvrdilo nadležno tijelo Skupštine, u obavezi je da o istom dostavi pisano obrazloženje Skupštini.

Odobrena sredstva za funkcionisanje i rad Agencije ne mogu biti manja od 0,2% tekućeg budžeta Crne Gore.

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet Skupštine je na 16. sjednici, 11. novembra 2021. godine, utvrdio Nacrt budžeta ASK u iznosu od 1.911.319,00 €.

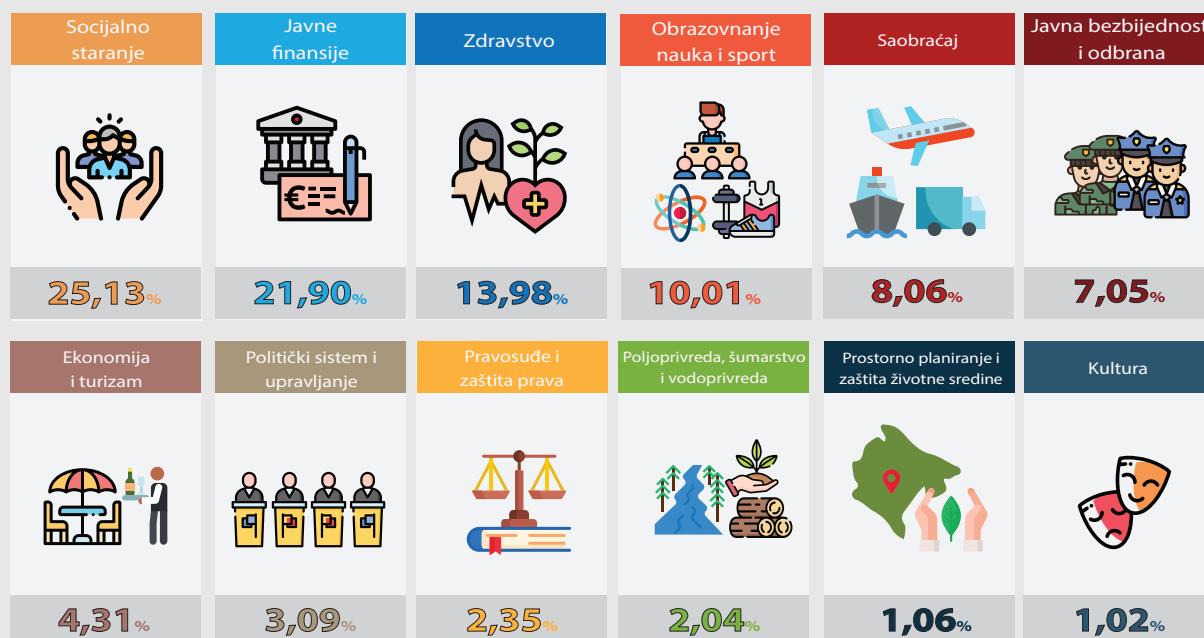
Sredstva za funkcionisanje i rad Agencije, predviđena Predlogom zakona o budžetu Crne Gore za 2022. godinu, niža su od iznosa utvrđenog od strane Odbora za ekonomiju, finansije i budžet Skupštine Crne Gore, za 7.846,13 € i predstavljaju 0,19% tekućeg budžeta Crne Gore.

ASK		
Nacrt budžeta utvrđen od strane matičnog Odbora	Predlog budžeta 2022.	Predložena sredstava za ASK kao % tekućeg budžeta - Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2022.
1.911.319,00 €	1.903.472,87 €	0,19 %

PROGRAMSKI BUDŽET

Najveći udio budžetskih izdataka, po programskoj klasifikaciji, će u 2022. godini, biti opredijeljen za Glavni program Socijalno staranje, 25,13%, zatim za Javne finansije, 21,90%, dok će se najmanje izdvajati za Glavni program Kultura, 1,02% i Prostorno planiranje i zaštitu životne sredine, 1,06%. Budžetski izdaci u 2022. godini, po programskoj klasifikaciji - po glavnim programima, raspoređeni su na sljedeći način:

U odnosu na izdatke predviđene budžetom za 2021. godinu, najveće procentualno povećanje u 2022. godini, planirano je kod Glavnog programa Prostorno planiranje i zaštita životne sredine, 34,63% i Kultura 29,52%, dok je najveće povećanje u apsolutnom iznosu planirano za Glavni program Zdravstvo, 35,85 miliona eura i Socijalno staranje, 34,04 miliona eura. Smanjenje budžetskih izdataka u odnosu na 2021. godinu, planirano je za Glavni program Javne finansije, za 24,66% ili 176,79 miliona eura i Saobraćaj, za 2,32% ili 4,71 miliona eura. Struktura budžetskih izdataka po programskoj klasifikaciji, po glavnim programima, data je sljedećoj tabeli:

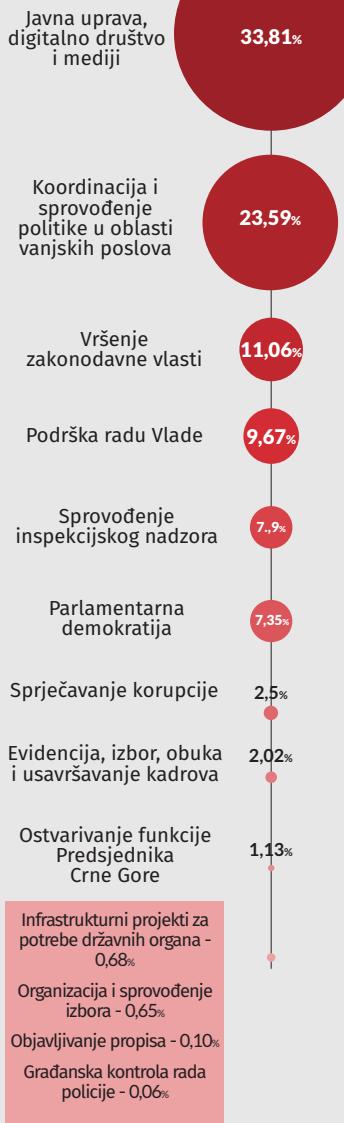

Naziv glavnog programa	Zakon o budžetu 2021.	Predlog budžeta 2022.	Apsolutna razlika u odnosu na 2021.	Procjena 2023.	Procjena 2024.
Politički sistem i upravljanje	71.371.508,31	76.171.263,64	4.799.755,33	6,73%	79.795.166,91
Pravosuđe i zaštita prava	55.396.582,83	57.992.319,06	2.595.736,23	4,69%	58.471.859,26
Javna bezbjednost i obrana	153.536.015,75	173.852.643,59	20.316.627,84	13,23%	173.374.035,80
Javne finansije	716.868.876,99	540.081.389,71	-176.787.487,28	-24,66%	486.686.256,18
Ekonomija i turizam	90.778.049,06	106.190.479,49	15.412.430,43	16,98%	126.058.228,45
Poljoprivreda, šumarstvo i vodoprivreda	43.416.710,09	50.222.720,62	6.806.010,53	15,68%	52.874.417,81
Saobraćaj	203.378.826,37	198.664.864,78	-4.713.961,59	-2,32%	156.476.984,47
Prostorno planiranje i zaštita životne sredine	19.407.296,30	26.127.553,16	6.720.256,86	34,63%	25.482.508,64
Obrazovanje, nauka i sport	224.045.991,22	246.910.448,36	22.864.457,14	10,21%	241.292.723,96
Kultura	19.505.341,92	25.263.504,62	5.758.162,70	29,52%	22.796.795,90
Zdravstvo	308.780.750,53	344.630.558,10	35.849.807,57	11,61%	326.240.151,75
Socijalno staranje	585.549.137,87	619.585.122,11	34.035.984,24	5,81%	639.185.721,67
UKUPNI IZDACI	2.492.035.087,24	2.465.692.867,24	-26.342.220,00	-1,06%	2.388.734.850,80
					2.532.521.847,84

(iznosi su utvrđeni u €)

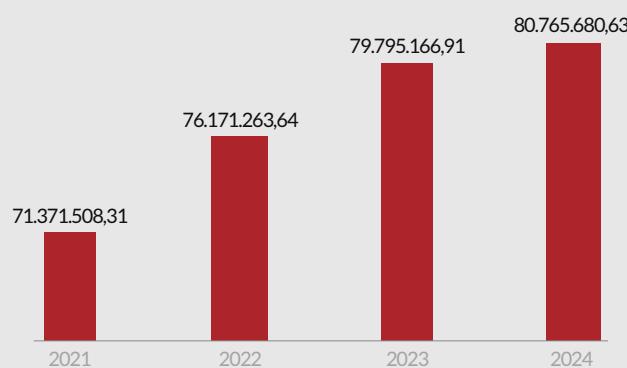
Politički sistem i upravljanje

Budžetska izdvajanja za glavni program Politički sistem i upravljanje za 2022. godinu planirana su za 6,73% više nego budžetom za 2021. godinu.

U okviru ovog glavnog programa, najznačajniji iznos sredstava odnosi se na program Javna uprava, digitalno društvo i mediji, i to 33,81%.

U nastavku je dat planirani i procijenjeni trend kretanja za ovaj glavni program:

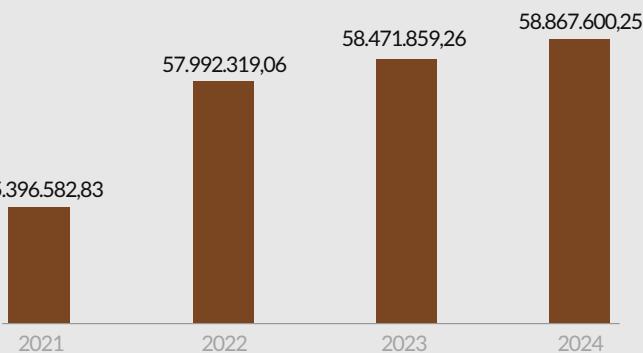

Pravosuđe i zaštita prava

Budžetska izdvajanja za glavni program Pravosuđe i zaštita prava za 2022. godinu planirana su za 4,69% više nego budžetom za 2021. godinu.

U okviru ovog glavnog programa, najznačajniji iznos sredstava odnosi se na program Rad sudova, i to 44,79%.

U nastavku je dat planirani i procijenjeni trend kretanja za ovaj glavni program:

44,79%

18,15%

15,02%

13,31%

- Rad sudova
- Izvršenje krivičnih sankcija
- Rad tužilaštva
- Uređenje i upravljanje u sistemu pravosuđa

Unapređenje i zaštita ljudskih i maninskih prava i promocija rodne ravnopravnosti - 4,55%
Zaštita ustavnosti i zakonitosti - 1,75%
Zaštita ljudskih prava - 1,32%
Zaštita ličnih podataka i sloboden pristup informacijama - 1,11%

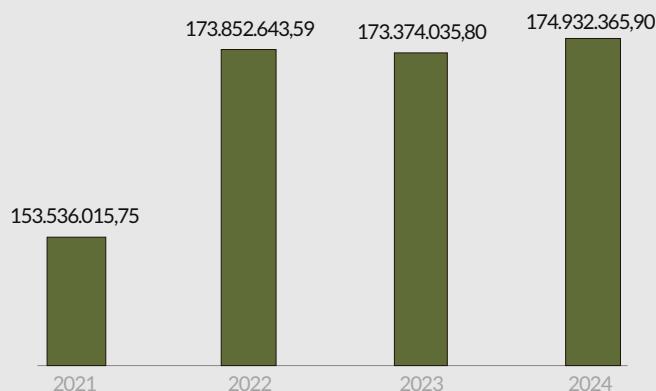
Javna bezbjednost i odbrana

- Javna bezbjednost
- Funkcionisanje Ministarstva odbrane i Vojske Crne Gore
- Upravljanje ljudskim i materijalnim resursima Ministarstva unutrašnjih poslova
- Nacionalna bezbjednost
- Zaštita i spašavanje
- Zaštita tajnih podataka - 0,30%
- Obuka ronilaca za podvodno razminiranje, pružanje pomoći, spašavanje i kontrolu na moru - 0,21%

Budžetska izdvajanja za glavni program Javna bezbjednost i odbrana za 2022. godinu planirana su za 13,23% više nego budžetom za 2021. godinu. U okviru ovog glavnog programa, najznačajniji iznos sredstava odnosi se na program Javna bezbjednost, i to 43,32%.

U nastavku je dat planirani i procijenjeni trend kretanja za ovaj glavni program:

Javne finansije

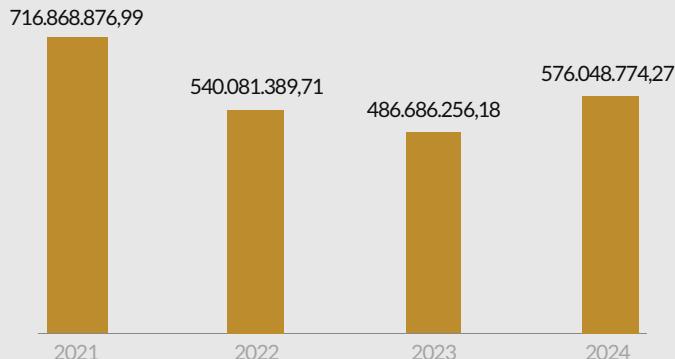

- Upravljanje javnim dugom
- Upravljanje i nadzor nad fiskalnim i finansijskim sistemom
- Upravljanje državnom imovinom

Upravljanje katastrom - 1,25%
Nacionalna statistika - 1,03%
Državna revizija javnih sredstava i državne imovine - 0,39%
Zaštita imovinsko-pravnih interesa Crne Gore - 0,13%
Revizija EU fondova - 0,10%
Zaštita prava u postupcima javnih nabavki - 0,08%

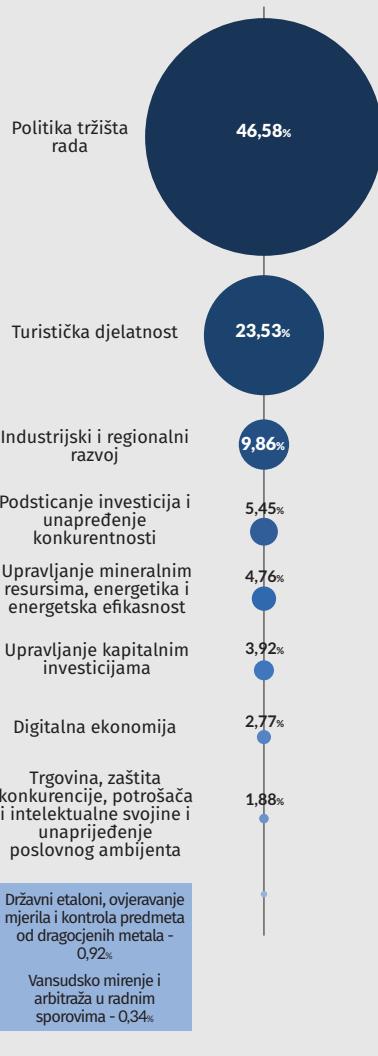
Budžetska izdvajanja za glavni program Javne finansije za 2022. godinu planirana su za 24,66% manje nego budžetom za 2021. godinu. U okviru ovog glavnog programa, najznačajniji iznos sredstava odnosi se na program Upravljanje javnim dugom, i to 75,70%.

U nastavku je dat planirani i procijenjeni trend kretanja za ovaj glavni program:

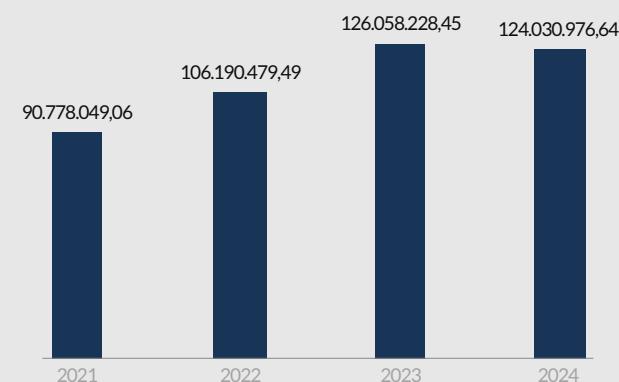
Ekonomija i turizam

Budžetska izdvajanja za glavni program Ekonomija i turizam za 2022. godinu planirana su za 16,98% više nego budžetom za 2021. godinu.

U okviru ovog glavnog programa, najznačajniji iznos sredstava odnosi se na program Politiku tržišta rada, i to 46,58%.

U nastavku je dat planirani i procijenjeni trend kretanja za ovaj glavni program:

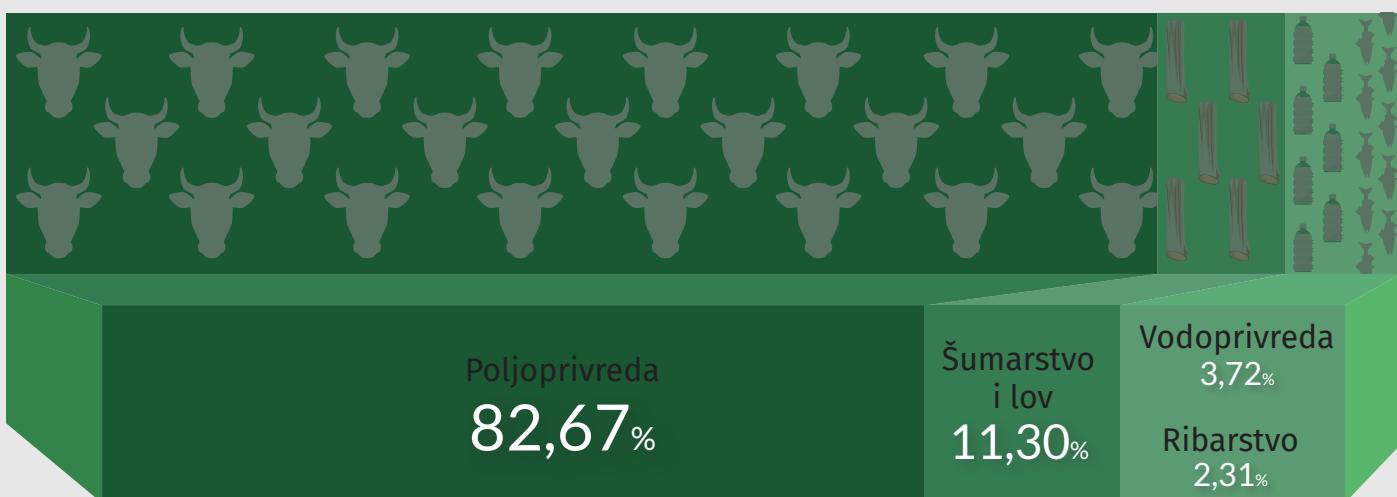
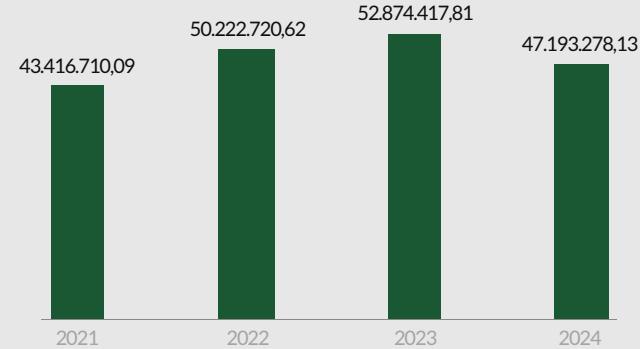

Poljoprivreda, šumarstvo i vodoprivreda

Budžetska izdvajanja za glavni program Poljoprivreda, šumarstvo i vodoprivreda za 2022. godinu planirana su za 15,68% više nego budžetom za 2021. godinu.

U okviru ovog glavnog programa, najznačajniji iznos sredstava odnosi se na program Poljoprivreda, i to 82,67%.

U nastavku je dat planirani i procijenjeni trend kretanja za ovaj glavni program:

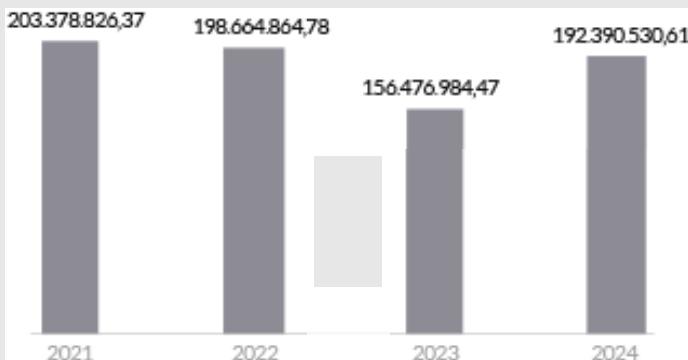

Saobraćaj

Budžetska izdvajanja za glavni program Saobraćaj za 2022. godinu planirana su za 2,32% manje nego budžetom za 2021. godinu.

U okviru ovog glavnog programa, najznačajniji iznos sredstava odnosi se na program Unapređenje i nadzor u oblasti saobraćaja, i to 82,42%.

U nastavku je dat planirani i procijenjeni trend kretanja za ovaj glavni program:

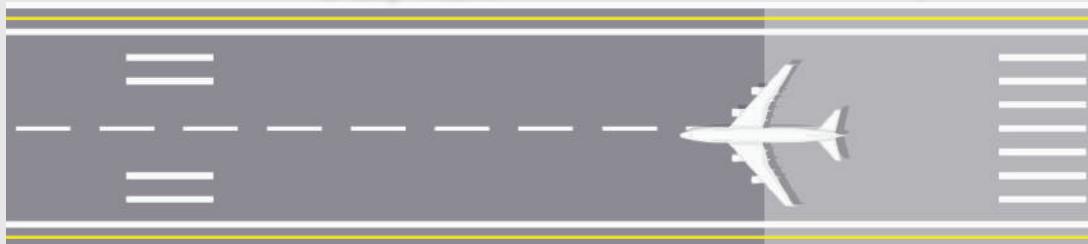

Uređenje i nadzor
u oblasti saobraćaja

82,42%

Realizacija
putne infrastrukture
i niskogradnje

17,58%

Prostorno planiranje i ekologija

Budžetska izdvajanja za glavni program Prostorno planiranje i zaštita životne sredine za 2022. godinu planirana su za 34,63% više nego budžetom za 2021. godinu.

U okviru ovog glavnog programa, najznačajniji iznos sredstava odnosi se na program Ekologija i priroda, i to 71,59%.

U nastavku je dat planirani i procijenjeni trend kretanja za ovaj glavni program:

Hidrometeorologija i
seismologija

6,80%

Ekologija i priroda

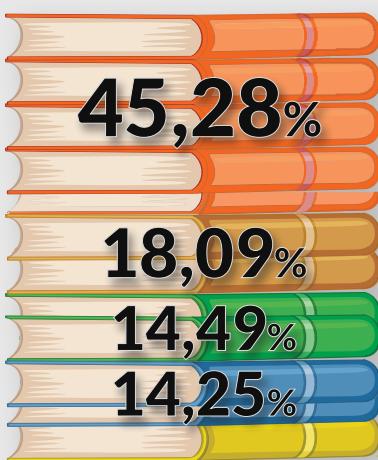
71,59%

Uređenje prostora,
građevinarstvo i
stambeni razvoj

21,61%

Obrazovanje, nauka i sport

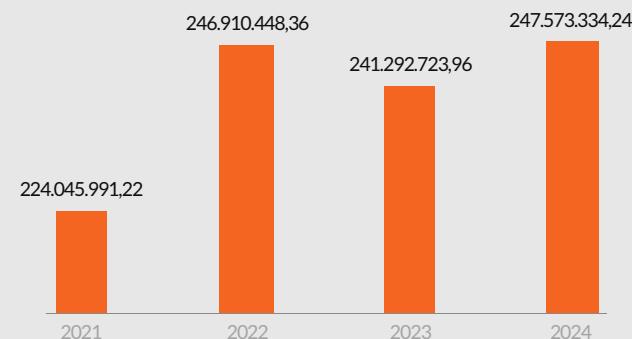
- Osnovno i predškolsko obrazovanje
- Uređenje, nadzor i razvoj svih nivoa obrazovnog sistema, nauke, kulture i sporta
- Srednje obrazovanje
- Visoko obrazovanje

Podrška u obrazovanju učenika i studenata - 3,51%
Sport - 2,59%
Razvoj nauke i tehnologije - 1,05%
Naučno i umjetničko stvaralaštvo - 0,55%
Mladi - 0,20%

Budžetska izdvajanja za glavni program Obrazovanje, nauka i sport za 2022. godinu planirana su za 10,21% više nego budžetom za 2021. godinu.

U okviru ovog glavnog programa, najznačajniji iznos sredstava odnosi se na program Osnovno i predškolsko obrazovanje, i to 45,28%.

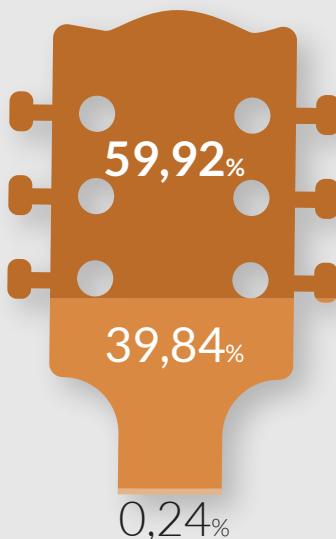
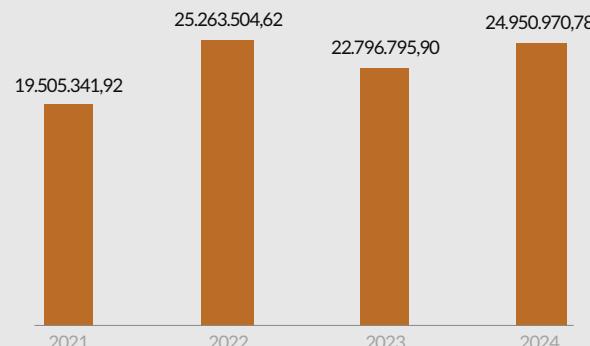
U nastavku je dat planirani i procijenjeni trend kretanja za ovaj glavni program:

Budžetska izdvajanja za glavni program Kultura za 2022. godinu planirana su za 29,52% više nego budžetom za 2021. godinu.

U okviru ovog glavnog programa, najznačajniji iznos sredstava odnosi se na program Zaštita, očuvanje i razvoj kulturne baštine, i to 59,92%.

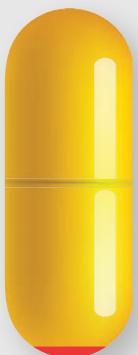
U nastavku je dat planirani i procijenjeni trend kretanja za ovaj glavni program:

- Zaštita, očuvanje i razvoj kulturne baštine
- Producija i umjetničko stvaralaštvo
- Prijestonica Cetinje, istorijski i kulturni centar Crne Gore

Zdravstvo

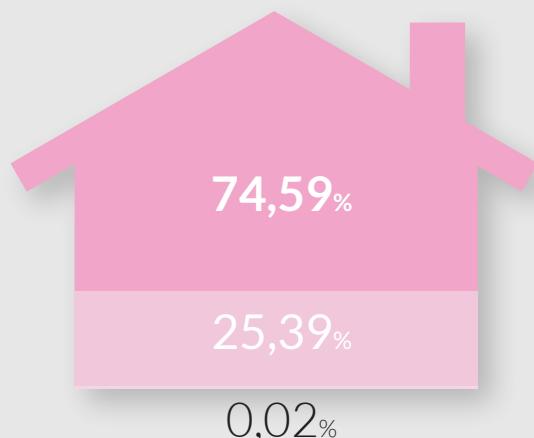
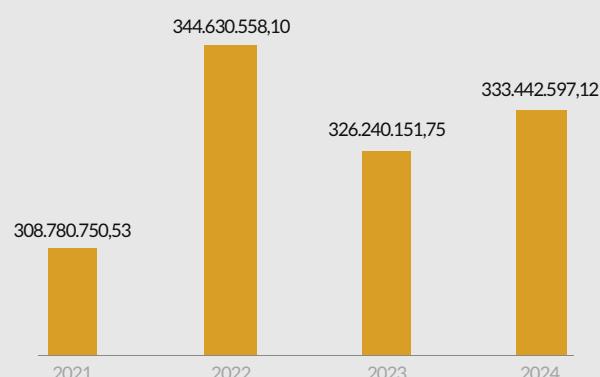

- Zaštita i očuvanje i unapređenje zdravlja
- Obavljanje poslova od javnog interesa u humanitarnoj oblasti

Budžetska izdvajanja za glavni program Zdravstvo za 2022. godinu planirana su za 11,61% više nego budžetom za 2021. godinu.

U okviru ovog glavnog programa, najznačajniji iznos sredstava odnosi se na program Obavljanje poslova od javnog interesa u humanitarnoj oblasti, i to 99,92%.

U nastavku je dat planirani i procijenjeni trend kretanja za ovaj glavni program:

- Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja i socijalne potrebe korisnika prava
- Socijalna zaštita
- Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja i socijalne potrebe korisnika prava*

Budžetska izdvajanja za glavni program Socijalno staranje za 2022. godinu planirana su za 5,81% više nego budžetom za 2021. godinu.

U okviru ovog glavnog programa, najznačajniji iznos sredstava odnosi se na program Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja i socijalne potrebe korisnika prava, i to 74,59%.

U nastavku je dat planirani i procijenjeni trend kretanja za ovaj glavni program:

RODNO ODGOVORNO BUDŽETIRANJE

Rodno odgovorno budžetiranje omogućava da žene i muškarci imaju jednak pristup resursima, ravnopravno o njima odlučuju i imaju jednake koristi od upotrebe resursa.

Proces reforme programskega budžeta obuhvatio je i uvođenje rodno odgovornog budžetiranja kao sastavnog dijela programskega budžeta i budžetskog ciklusa.

Cilj primjene rodno odgovornog budžetiranja jeste da se omogući ravnopravnost u raspolaganju javnim resursima, poboljša pristup dobrima i uslugama koje pruža javni sektor za sve ranjive i neravnopravne grupe, kao i doprinese ravnopravnosti u odlučivanju o prioritetima i pravcima razvoja.

Rodno odgovorno budžetiranje potrebno je da se integriše u cjelokupni proces pripreme, usvajanja i izvršenja budžeta kako bi se doprinijelo primjeni politika i boljem definisanju budžetskih prioriteta.

U sklopu reformi koje se odnose na primjenu programskega budžeta, rodno odgovorno budžetiranje je propisano Uputstvom za pripremu srednjoročnog budžetskog okvira, Uputstvom za pripremu budžeta za narednu fiskalnu godinu, kao i odgovarajućim priručnicima: Priručnikom za programske budžeti i Priručnikom za srednjoročni budžetski okvir.

Potrošačka jedinica, prilikom dostavljanja zahtjeva za budžet, ako sprovodi aktivnosti koje su rodno senzitivne, dostavlja informacije o rodnim ciljevima i indikatorima putem informacionog sistema za upravljanje budžetom, sa obrazloženjem načina na koji budžetski programi (potprogrami i/ili aktivnosti/projekti) doprinose smanjenju rodnih razlika i poboljšanju položaja ranjivih grupa u društvu.

Kada je u pitanju kvantifikacija sredstava, aktivnosti koje prilikom sprovođenja imaju integriranu rodnu dimenziju i u okviru kojih se rod smatra značajnim za postizanje postavljenih ciljeva, sredstva se opredjeljuju u ukupnim iznosima za određenu aktivnost, te u okviru programske klasifikacije nije uvijek moguće kvantifikovati precizan iznos sredstava koji se opredjeljuje za jedan segment aktivnosti koji se bavi samo rodnom dimezijom, imajući u vidu da čini integralni dio ukupne aktivnosti. Međutim, u postupku izvještavanja o postignutim ciljevima, svaka potrošačka jedinica budžeta koja je u okviru svojih aktivnosti prepoznala rodnu dimenziju, bi trebalo da posebno ukaže na efekte koji su ostvareni na ovom polju prilikom izvještavanja o izvršenju programskega budžeta u dijelu postignutih ciljeva.

S tim u vezi, u narednoj tabeli dat je pregled potrošačkih jedinica (ukupno 20) i iznosa opredjeljenih za aktivnosti Tekućeg budžeta gdje je naznačeno rodna osjetljivost prilikom realizacije i ispunjavanja postavljenih ciljeva, sa pregledom ukupnih izdataka koja su opredjeljena za navedene aktivnosti.

Ukupan iznos sredstava u visini od 76.063.735,79 € čini 7,47% ukupnog tekućeg budžeta, odnosno 3,08% ukupno predloženog budžeta države.

Potrošačka jedinica – tekući budžet	Iznos
Predsjednik Crne Gore	863.456,16
Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava	1.495.651,91
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja	5.550.283,99
Uprava za statistiku	4.927.602,26
Uprava za saradnju sa dijasporom - iseljenicima	465.229,46
Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta	46.874.832,08
Zavod za školstvo	683.375,96
Centar za stručno obrazovanje	660.283,15
Uprava za sport i mlade	500.003,00
Ministarstvo ekonomskog razvoja	6.151.376,10
Ministarstvo poljoprivrede i sumarstva i vodoprivrede	1.140.000,00
Uprava za vode	8.305,94
Zavod za hidrometeorologiju i seismologiju	171.712,01
Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija	1.440.920,61
Crnogorska akademija nauka i umjetnosti	901.255,00
Crveni krst Crne Gore	275.000,00
Revizorsko tijelo	14.884,13
Agencija za sprečavanje korupcije	1.019.563,03
Fond za zdravstveno osiguranje	200.000,00
Zavod za zapošljavanje	2.720.001,00
Ukupno	76.063.735,79

(iznosi su utvrđeni u €)

REALIZACIJA PROJEKATA KOJI SU KOFINANSIRANI I SREDSTAVA EU

RASPOLOŽIVA SREDSTVA IZ EU DONACIJA

Ugovorna tijela nadležna za samostalno sprovođenje programa u okviru Instrumenata pretprištupne podrške (IPA) zadužena su za planiranje sredstava u okviru procesa planiranja izdataka/budžeta na godišnjem/višegodišnjem nivou, u skladu sa nacionalnim procedurama.

Kao ključni preduslov za finansijsko upravljanje IPA programima, kroz model samostalnog upravljanja IPA sredstvima je potpisivanje finansijskih sporazuma, kojima su definisani dostupni limiti potrošnje za višegodišnji period i to za oblasti:

- vladavine prava i temeljnih prava;
- saobraćaja;
- zaštite životne sredine i klimatskih akcija;
- konkurentnosti i inovacija;
- obrazovanja;
- zapošljavanja i socijalnih politika;
- jačanja prekogranične saradnje sa državama iz okruženja;
- razvoja poljoprivrede.

Ove oblasti dio su sektorskih politika upravljanja IPA sredstvima, a u okviru istih se planiraju projekti/ugовори, koji će biti finansirani, a za koje je neophodno planirati sredstva.

U okviru modela samostalnog upravljanja za sedmogodišnju finansijsku perspektivu EU 2014-2020 sprovodi se ukupno 19 programa (šest akcionih programa, 12 programa prekogranične saradnje, jedan program ruralnog razvoja u sektoru poljoprivrede).

U okviru sistema samostalnog upravljanja, tri ugovorna tijela su nadležna za sprovođenje ovih programa, pa samim tim i za njihovu realizaciju: Direktorat za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći (CFCU) Ministarstva finansija i socijalnog staranja, Uprava javnih radova (UJR) i Direktorat za plaćanja (IPARD Agencija), Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Za svaki program su uspostavljene operativne strukture, koje, uz navedena ugovorna tijela, čine druga relevantna tijela iz državne administracije, dok je za sveobuhvatno nadgledanje/praćenje uspostavljenog sistema i finansijsko upravljanje IPA programima nadležan Direktorat za upravljačku strukturu (DUS) Ministarstva finansija i socijalnog staranja, na čelu sa Nacionalnim službenikom za ovjeravanje programa (NAO).

Do kraja 2021. godine planirano je potpisivanje još dva finansijska sporazuma, za dva programa prekogranične saradnje.

IMPLEMENTACIJA PROJEKATA

Plan izdataka za 2022. godinu uključuje i iznos sredstava dijela plaćanja koja će se potencijalno realizovati krajem 2021. godine, ali čija realizacija do kraja godine nije sigurna, uslijed niza faktora koji utiču na proces plaćanja. S tim u vezi, prognoza potrebnih sredstava za 2022. godinu odstupa od dinamike sprovođenja projekata u određenoj mjeri.

Dodatno, tokom 2022. godine je planirano potpisivanje Finansijskih sporazuma, kojima će Crnoj Gori biti dostupna sredstva iz takozvane direktne budžetske podrške EU za sljedeće oblasti:

- 1) Reforma javne uprave
- 2) Upravljanje javnim finansijama
- 3) Integrисано управљање граником.

Imajući u vidu da se aktivnosti koje će se finansirati definišu akcionim planovima koji prate strategije iz oblasti na koje je usmjerena direktna budžetska podrška i da se iste sprovode od strane nadležnih institucija koje su prepoznate kao takve kroz donijete akcione planove, u okviru budžeta, odnosno programa nosioca aktivnosti, planirana su sredstva za realizaciju aktivnosti i planiranih ciljeva, a koja će, nakon realizacije i ostvarivanja definisanih ciljeva biti uplaćena u Budžet Crne Gore po principu tzv. refundacije.

Imajući u vidu da kao jedan od ključnih preduslova za upravljanje EU fondovima i izveštavanje o potrošnji sredstava postoji obaveza izrade/uspostavljanja relevantnog Informacionog sistema, te uvezši u obzir definisana mjerila za Poglavlje 22 – Regionalna politika i koordinacija strukturnih intstrumenata, postoji obaveza izrade i uspostavljanja elektronskog (informacionog) sistema za praćenje sprovođenja EU programa, tzv. Upravljački informacioni sistem (MIS).

Navedeni sistem treba da obuhvati evidenciju podataka od nivoa Programa, preko dostupnih sredstava, do praćenja sprovođenja ugovora i ostvarivanja definisanih indikatora. Glavni korisnici MIS Informacionog sistema su ključna tijela koja će biti dio strukture za upravljanje EU fondovima: Upravljačko tijelo (Managing Authority), Tijelo nadležno za sertifikaciju (Certifying Authority) i Revizorsko tijelo (Audit Authority). U cilju efikasnog i efektivnog korišćenja EU sredstava, a u cilju izveštavanja relevantnih tijela, kroz MIS sistem će se generisati svi relevantni izveštaji. U skladu sa navedenim, izrada Informacionog sistema iziskuje planiranje potrebnih sredstava u budžetu, u cilju blagovremenog početka aktivnosti koje će doprinijeti ispunjavanju navedenog mjerila čije je ostvarenje jedan od preduslova za zatvaranje Poglavlja 22.

U narednoj tabeli prikazani iznosi sredstava predviđeni za projekte koji se realizuju u okviru decentralizovanog upravljanja EU sredstvima, kroz tri ugovorna tijela:

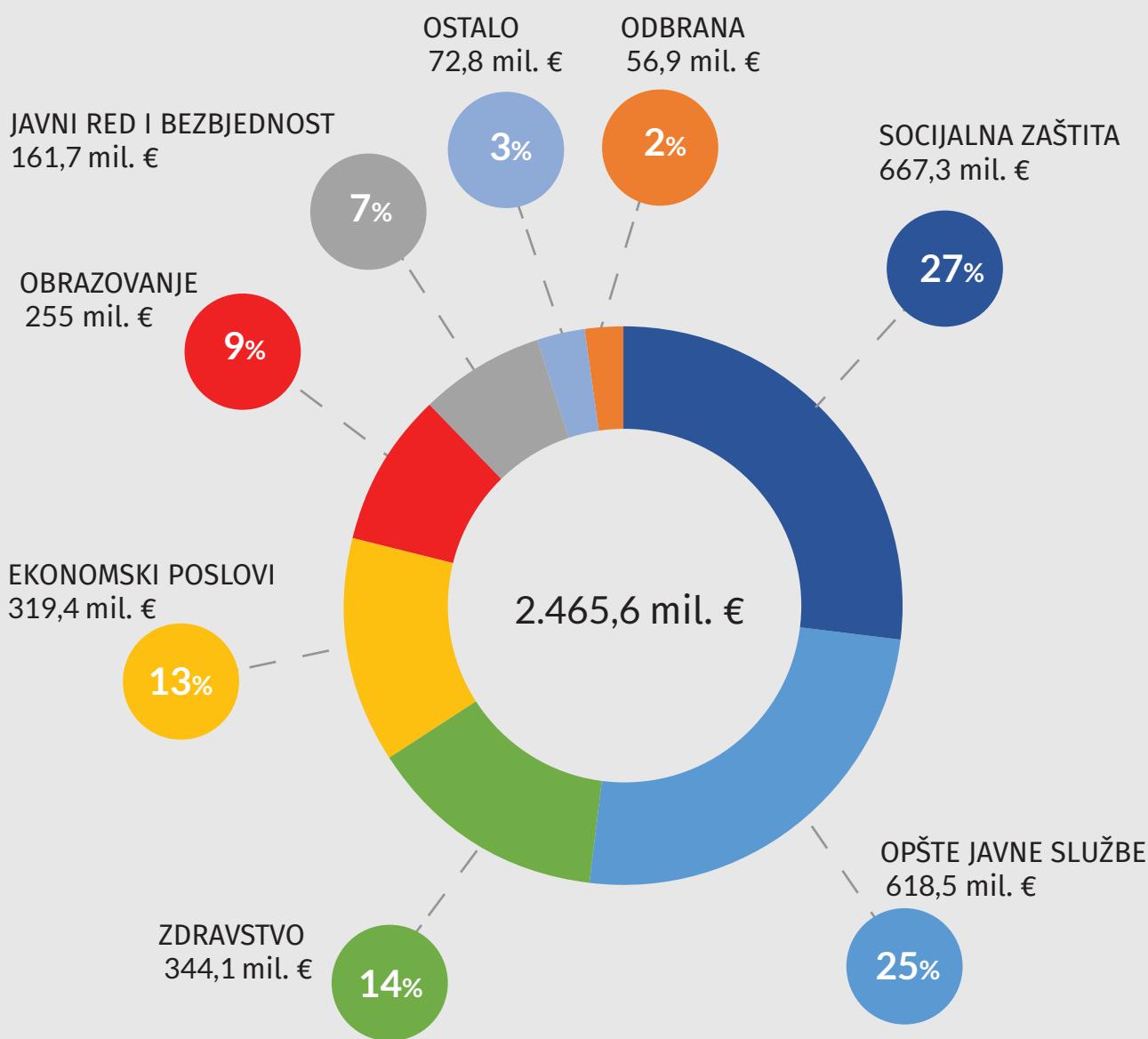
Ugovorno tijelo:	Ukupna vrijednost planirane/ugovorene obaveze	2022	2023	2024	Ukupno (iz donacija i opštih prihoda)
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja	57.628.190,75	23.986.628,76	4.791.981,75	1.652.137,24	30.430.747,75
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	33.771.946,57	23.371.946,57	10.400.000,00	-	33.771.946,57
Uprava javnih radova	40.362.497,36	20.046.801,54	14.355.905,74	2.003.075,37	36.405.782,65
Ukupno	131.762.634,68	67.405.376,87	29.547.887,49	3.655.212,61	100.608.476,97

(iznosi su utvrđeni u €)

FUNKCIONALNA KLASIFIKACIJA BUDŽETA

Ukupni izdaci budžeta Crne Gore za 2022. godinu, po funkcionalnoj klasifikaciji, raspoređeni su na sljedeći način:

U Parlamentarnoj budžetskoj kancelariji obavlјaju se stručni poslovi koji se odnose na: izradu istraživačkih radova, odnosno analitičkih informativnih materijala i sažetaka relevantnih zvaničnih domaćih publikacija i publikacija međunarodnih institucija na teme od značaja za sprovođenje ekonomske i fiskalne politike, posebno u vezi sa ekonomskim i fiskalnim tendencijama u Crnoj Gori, kao i sa najznačajnjim globalnim tendencijama u oblasti ekonomije i finansija, u cilju podrške radu poslanika; saradnju sa domaćim i stranim institucijama, međunarodnim organizacijama i parlamentarnim budžetskim kancelarijama nacionalnih parlamenata i drugim srodnim službama.